

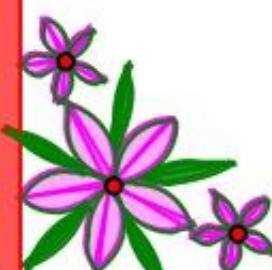
คำนำ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผู้จัดทำได้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาความรู้โดยยึดตามหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ประกอบการเรียนในห้องเรียนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งชุดการเรียนรู้นี้มีทั้งหมด 4 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 นิทานเวตาลเรื่อง 10
- ชุดที่ 2 ทุกข์ของชาวนาในบทกวี
- ชุดที่ 3 นิราศนรินทร์คำโคลง
- ชุดที่ 4 หัวใจชายหนุ่ม

ชุดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 1 เรื่อง นิทานเวตาลเรื่อง 10 เป็นชุดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT ซึ่งเป็นอีกวิธีสอนหนึ่งที่เน้นการคิดวิเคราะห์ และเน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการจำลองสมองแต่ละส่วนของมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างประสบการณ์ 2) ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ 3) ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด 4) ขั้นมุ่งสู่หลักการ 5) ขั้นลงมือปฏิบัติตามหลักการ 6) ขั้นสร้างผลงานตามความถนัด 7) ขั้นวิเคราะห์ชิ้นงานและแนวทางการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และ 8) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการเรียนรู้ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน และช่วยให้ครูผู้สอนสามารถใช้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น

กองทุน ถ้ำกลาง

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	1
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	2
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT ชั่วโมงที่ 1-2	3
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT ชั่วโมงที่ 3-4	30
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT ชั่วโมงที่ 5-6	41
บัตรคำถาม เรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10	55
เอกสารอ้างอิง	60

คำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ชุดการเรียนรู้ชุดนี้จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนใช้เรียนรู้ด้วยตนเอง ภายในชุดการเรียนรู้นักเรียนจะได้รับประโยชน์โดยตรงถ้าหากปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระสำคัญ
2. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ ในแต่ละเรื่องให้เข้าใจอย่างชัดเจน
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมอย่างรอบคอบ ไม่เปิดข้าม เพราะจะทำให้สับสน
4. บัตรเฉลยคำตอบของแต่ละกิจกรรมจะอยู่ท้ายชุดการเรียนรู้ แต่นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่ควรเปิดดูบัตรเฉลยคำตอบก่อน
5. ตรวจสอบคำตอบในทุกกิจกรรมที่ปฏิบัติ
6. เกณฑ์การผ่านบัตรกิจกรรมและบัตรทดสอบ ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
7. ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด ให้นักเรียนย้อนกลับไปศึกษาบัตรเนื้อหาให้เข้าใจอีกครั้ง แล้วจึงกลับมาทำบัตรกิจกรรม และบัตรทดสอบ จนกว่าจะผ่านตามที่เกณฑ์กำหนด
8. ขณะศึกษาชุดการเรียนรู้ หากมีข้อสงสัยหรือข้อข้องใจให้ถามเพื่อนหรือครู เพื่อให้คำแนะนำ/คำปรึกษาต่อไป

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

- ท5.1 ม.4/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
- ท5.1 ม.4/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
- ท5.1 ม.4/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรม
ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- ท5.1 ม.4/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตจริง
- ท5.1 ม.4/5 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา
- ท5.1 ม.4/6 ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า
ตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT

ชั่วโมงที่ 1-2

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งเป็น นักเรียนกลุ่มเก่ง 1 คน นักเรียนกลุ่มปานกลาง 2 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน 1 คน
2. ดำเนินการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
3. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาความเป็นมาของนิทานเวตาลแล้วอธิบายที่มาของนิทานเวตาล
 - 3.2 ทำกิจกรรมทายซิใครเอ่ย ? โดยพิจารณาและตอบคำถามในข้อความปริศนาสั้นๆ จากนั้นศึกษาประวัติผู้แต่งจากบัตรเนื้อหา “ผู้แต่งนิทานเวตาล”
 - 3.3 ศึกษาบัตรเนื้อหา “รูปแบบการแต่งนิทานเวตาล”
 - 3.4 ศึกษาบัตรเนื้อหา “คำศัพท์ในนิทานเวตาล” เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 จากนั้นให้นักเรียนทำบัตรกิจกรรมที่ 1
 - 3.5 ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT ร่วมกับกลุ่ม ดังนี้
 - 3.5.1 ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ โดยเล่นเกม “ส่งเจ้าเข้าเมือง”
 - 3.5.2 ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ โดยการร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่กำหนดให้
 - 3.5.3 ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด โดยร่วมกันแสดงเหตุผลจากคำถาม
 - 3.5.4 ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด โดยศึกษาเนื้อหานิทานเวตาลเรื่องที่ 10 อย่างละเอียด จากนั้นร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องย่อนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ที่ได้อ่านลงในแบบบันทึก
 - 3.5.5 ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด โดยร่วมกันทำบัตรกิจกรรมที่ 2
 - 3.5.6 ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน โดยร่วมกันออกแบบแผนผังความคิดที่ได้จากการศึกษาเนื้อหา
 - 3.5.7 ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน โดยร่วมกันวิจารณ์และให้คะแนนผลงานของเพื่อนในกลุ่มอื่นๆ
 - 3.5.8 ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการเขียนแสดงวิธีการแก้ปัญหาและเหตุผลที่ใช้วิธีการนั้น

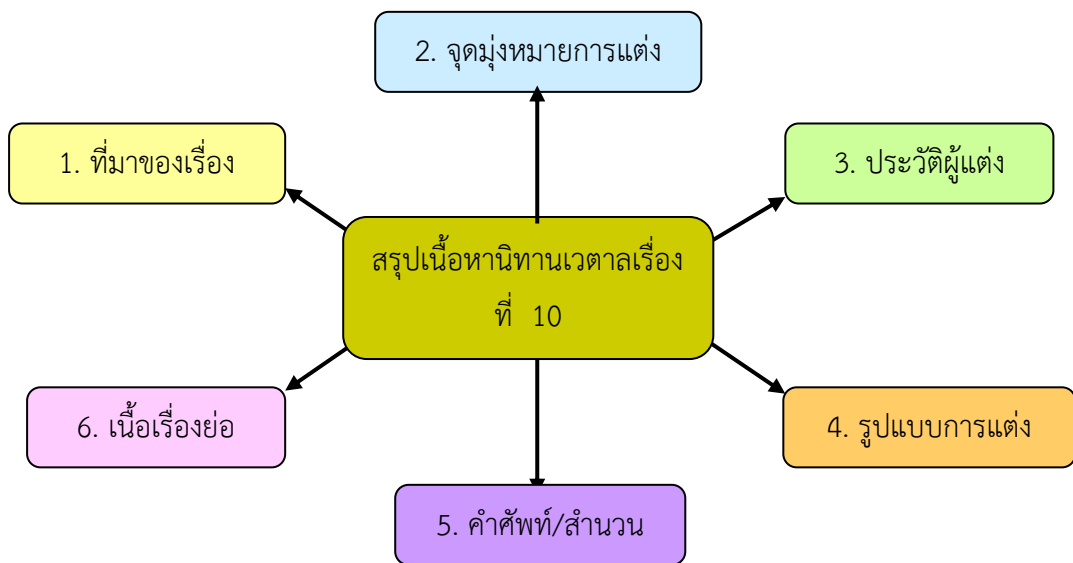
สาระสำคัญ

นิทานเวตาลฉบับนิพนธ์ พระราชนิพนธ์ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ มีที่มาจากวรรณกรรมสันสกฤตของอินเดีย โดยมีชื่อเดิมว่า “เวตาลปัญจวิหัง” ศิวทาสได้แต่งไว้ในสมัยโบราณ นิทานเวตาลเป็นนิทานที่มีลักษณะเป็นนิทานซับซ้อนนิทาน คือ มีนิทานเรื่องย่อยซ้อนอยู่ในนิทานเรื่องใหญ่ นิทานเวตาลแต่งเป็นร้อยแก้ว โดยนำทำนองเขียนร้อยแก้วของฝรั่งมาปรับเข้ากับสำนวนไทยได้อย่างกลมกลืน และไม่ทำให้เสียอรรถรส ทั้งยังทำให้ภาษาไทยมีชีวิตชีวา จึงได้รับยกย่องเป็นสำนวนร้อยแก้วที่ใหม่ที่สุดในยุคนั้น เรียกว่า “สำนวน น.ม.ส.”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายที่มาของเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
2. นักเรียนวิเคราะห์จุดมุ่งหมายการแต่งเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
3. นักเรียนอธิบายประวัติผู้แต่งนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
4. นักเรียนวิเคราะห์รูปแบบการแต่งนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
5. นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์และสำนวนโวหารที่ปรากฏในเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
6. นักเรียนสรุปเนื้อหาของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้

แผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา

แบ่งกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....

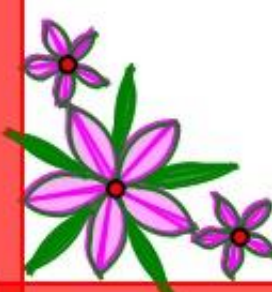
ชื่อสมาชิกในกลุ่ม

- 1) เลขที่
- 2) เลขที่
- 3) เลขที่
- 4) เลขที่

นักเรียนกำหนดบทบาทสมาชิก
แต่ละคนในกลุ่มนะคะ ว่าใครรับผิดชอบ
หน้าที่อะไร เมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องใหม่ก็ให้
นักเรียนสลับกันเปลี่ยนบทบาทหน้าที่
เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและ
ผู้ตามที่ดีค่ะ

กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิก
ในกลุ่มเสร็จแล้วเรามาเริ่มทำ
กิจกรรมการเรียนรู้กันดีกว่าครับ

นักเรียนเคยได้ยินคำว่า “นิทานซ้อนนิทาน” บ้างหรือไม่คะ ถ้าหากไม่เคยได้ยินหรือรู้จักคำนี้มาก่อน เรามาทำความรู้จักคำว่า “นิทานซ้อนนิทาน” กันก่อนนะคะ

นิทานซ้อนนิทาน เป็นลักษณะการแต่งเรื่องที่พบในนิทานเวตาลและพันหนึ่งราตรี ลักษณะของนิทานซ้อนนิทานทั่วไปจะเป็นการแทรกนิทานเรื่องย่อยเข้าไปอยู่ในนิทานเรื่องใหญ่ แต่ไม่ได้หมายความว่านิทานที่มีเรื่องราวหลายเรื่องหลายตอนจะเป็นนิทานซ้อนนิทานเสมอไป ต้องเป็นนิทานที่มีปริศนาปิดท้ายนิทานย่อยภายในเรื่องหรือเป็นนิทานที่มีการทิ้งตอนไว้เป็นปมให้กับเรื่องต่อไปเพื่อทำการเชื่อมโยงระหว่างเรื่อง แบบนี้ถึงเรียกว่าเป็นนิทานซ้อนนิทาน

นิทานซ้อนนิทานเป็นรูปแบบการแต่งเรื่องชั้นสูง มีรูปแบบการแต่งที่ค่อนข้างยาก ซับซ้อนหลายชั้น ผู้แต่งต้องมีความสามารถในการจัดลำดับเรียบเรียงเรื่อง การวางโครงเรื่อง การวางปมของนิทานย่อยที่ต้องสอดคล้องคล้อยตามไปตามนิทานเรื่องใหญ่ ส่วนในด้านของผู้อ่าน เนื้อเรื่องที่มีความซับซ้อนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นิทานซ้อนนิทานกลายเป็นที่นิยม ความสนุกสนานที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายของเนื้อเรื่องส่งผลให้เรื่องไม่น่าเบื่อ ปมปัญหาบางอย่างได้ถูกทิ้งไว้ตรงตอนจบนิทานย่อยทุกครั้ง (เพื่อเตรียมขึ้นเรื่องใหม่) ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกค้างคา (จึงอ่านต่อ) การปิดท้ายนิทานด้วยปริศนาจะส่งผล ทำให้ผู้อ่านได้ความสนุกสนานจากการคิดตามและการพิจารณาถึงเหตุผลของคำตอบที่เกิดขึ้นว่ามันสอดคล้องกับเนื้อเรื่องอย่างไร

นิทานเวตาลมีลักษณะเป็นนิทานซ้อนนิทาน เพราะเป็นการเล่าเรื่องโดยใช้ปริศนาคำทายปิดท้ายโดยเวตาลเป็นผู้ถามปริศนาเพื่อหลอกล่อให้พระวิกรมวิทย์พูด จึงทำให้นิทานเวตาลมีหลายเรื่องผูกติดต่อกันมา เราไปศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับนิทานเวตาลกันเลยคะ

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนศึกษาความเป็นมาของนิทานเวตาล แล้วอธิบายที่มาของนิทานเวตาล (แบบสรุป)

ความเป็นมาของนิทานเวตาล

นิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ มีที่มาจากวรรณกรรมสันสกฤตของอินเดีย โดยเรื่องเดิมมีชื่อว่า **เวตาลปัญจวิศติ** (Vetala Panchavinsati) แปลว่า นิทาน 25 เรื่องของเวตาล (ปัญจะ = 5, วิงศติ = 20) ศิวทาสได้แต่งไว้แต่โบราณและโสมทวะได้นำมาเรียบเรียงขึ้นใหม่และรวมไว้ในหนังสือชื่อ **กถาสริตสาคร** (Katha-sarita-sagara) ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 12 ต่อมาในระหว่าง ค.ศ. 1719 – 1749 (พ.ศ. 2262 – 2292) พระราชาแห่งกรุงชัยปุระโปรดให้แปลนิทานเวตาลจากฉบับภาษาสันสกฤตเป็นภาษาอื่นๆ อีก และต่อมามีผู้นำมาแปลให้เป็นภาษาฮินดี มีชื่อเรียกว่า **ไฟतालपञ्चिसी** (Baital Pachisi) รวมทั้งยังมีการนำมาแปลเป็นภาษาอื่นๆ ของอินเดียอีกแทบทุกภาษา

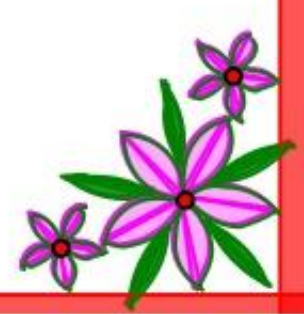
ต่อมาได้มีผู้นำนิทานเวตาลทั้งฉบับภาษาสันสกฤตและฉบับภาษาฮินดีมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งร้อยเอกเซอร์ ริชาร์ด เอฟ. เบอร์ตัน ก็ได้นำมาแปลและเรียบเรียงแต่งแปลงเป็นสำนวนของตนเองให้คนอังกฤษอ่านโดยใช้ชื่อว่า **Vikram and the Vampire or Tales of Hindu Devilry** แต่ไม่ครบถ้วนทั้ง 25 เรื่อง ซึ่งกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ได้ทรงแปลนิทานเวตาลฉบับของเวอร์ตันจำนวน 9 เรื่อง และจากฉบับแปลสำนวนของ ซี. เอช. ทอร์นีย์ อีก 1 เรื่อง รวมเป็นฉบับภาษาไทยของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์จำนวน 10 เรื่อง เมื่อ พ.ศ. 2461

นิทานเวตาล เป็นนิทานที่มีลักษณะเป็นนิทานซ้อนนิทาน (frame narrative) คือ มีนิทานเรื่องย่อยซ้อนอยู่ในนิทานเรื่องใหญ่

รูปแบบนิทานซ้อนนิทานมีมานานแล้วในรูปแบบวรรณกรรมมุขปาฐะหรือวรรณกรรมบอกเล่า (oral literature) ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องจากปากสู่ปาก โดยอาจเปลี่ยนองค์ประกอบอื่นๆ อาทิ ชื่อตัวละคร เหตุการณ์ ฉาก บรรยากาศ หรือสัญลักษณ์บางอย่าง แต่แก่นเรื่องหลัก (theme) ยังคงเดิม ส่วนนิทานเรื่องย่อยที่ซ้อนอยู่ในนิทานเรื่องใหญ่มีหน้าที่เป็นส่วนเสริมให้แก่นเรื่องหลักเด่นชัด หนักแน่น และยังทำให้โครงเรื่องใหญ่เข้าใจง่าย โดยผู้แต่งอาจจะใช้กลวิธีให้ตัวละครในเรื่องใหญ่เป็นผู้เล่าเรื่อง มีการผูกปม ตั้งปริศนาหรือปัญหา และเฉลยหรือคลี่คลายปัญหาในตอนท้ายเรื่อง

ที่มา : ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. **หนังสือรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2559.

สรุปใจความสำคัญ “ความเป็นมาของนิทานเวตาล”

เกมปริศนา “ทางปัญญา” เกี่ยวกับผู้แต่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาป้ายคำปริศนาต่อไปนี้ แล้วช่วยกันคิดคำตอบ

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ชื่อผู้แปล ประวัติผู้แปล และผลงานของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ปริศนาที่ 1 ผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ.....

ปริศนาที่ 2 นามแฝงของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ.....

ปริศนาที่ 3 โรงเรียนแห่งแรกของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ.....

ปริศนาที่ 4 จางวางหรั่ง เป็นผลงานประเภทใดของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ.....

ปริศนาที่ 5 สามกรุง เป็นผลงานประเภทใดของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ.....

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลองคาดเดาคำตอบของปริศนา
แต่ละข้อ และเขียนคำตอบลงในช่องว่าง จากนั้นเรา
ไปศึกษาเนื้อหา “ประวัติผู้แต่ง” กันค่ะ

บัตรเนื้อหาเรื่อง ผู้แตงนิทานเวตาล

พระประวัติและผลงานของพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

(พระองค์เจ้ารัชชนิแถมจรัส : น.ม.ส.)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (พระองค์เจ้ารัชชนิแถมจรัส : น.ม.ส.)

ที่มา : <http://web.cpd.go.th/surin/index.php/coop/prawat-bidatop>

พระประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเป็นโอรสในกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ (หรือเรียกสั้นๆ ว่า “วังหน้า”) และจอมมารดาเลียม (เล็ก) ประสูติเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2419 มีพระนามว่า พระองค์เจ้ารัชชนิแถมจรัส (ต้นสกุลรัชชนิ)

โรงเรียนแห่งแรกที่ศึกษา คือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ สำเร็จแล้วพระชนม์มัยน้อย (พ.ศ. 2434) จึงเรียนภาษาอังกฤษต่อที่สำนักเรียนอีกแห่งหนึ่ง จน พ.ศ. 2436 จึงได้เสด็จเข้ารับราชการในกระทรวงธรรมการ แต่ยังไม่ทันที่จะได้ศึกษาความรู้ทางภาษาอังกฤษอย่างมีได้ขาด ทั้งพระองค์สนิทกับที่ปรึกษากระทรวงและข้าราชการที่เป็นชาวอังกฤษ จึงเป็นเครื่องเพิ่มพูนความรู้ทางภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีที่สุด จนได้ย้ายไปเป็นผู้ช่วยที่ปรึกษากระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และถูกอภัยภัยกันมาก ที่ปรึกษาถึงกับทูลปรารภต่อเสนาบดีว่าควรส่งคนหนุ่มอย่างพระองค์ท่านไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ เสนาบดีทรงเห็นชอบด้วย จึงย้ายมาดำรงตำแหน่งล่ามกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จประพาสยุโรปในปีนั้น

พระราชวรรังสรรค์ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงชำนาญด้านภาษาและวรรณคดีเป็นพิเศษ ได้นิพนธ์หนังสือไว้มากมายโดยใช้พระนามแฝง “น.ม.ส.” ซึ่งทรงเลือกจากอักษรตัวหลังพยางค์ของพระนาม (พระองค์เจ้า) “รัชนีแจ่มจรัส”

พระนามแฝง “น.ม.ส.” เป็นที่รู้จักกันดีในนามนักเขียนและกวีที่มีโวหารพิเศษคือ คมคายและขบขัน เมื่อทรงเขียนเรื่อง *ชีวิตของนักเรียนเมืองอังกฤษ* ลงในหนังสือวิจารณ์ครั้งแรก ผู้อ่านก็ชอบใจทันที เพราะมีความแปลกใหม่ทั้งแนวเขียน แนวคิด ความชำนาญทางภาษาเยี่ยมยอด จึงได้ทรงรับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสูงทางคุณวุฒิหลายครั้ง เช่น องคมนตรี สภานายกราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

พระองค์ได้ทรงตั้งโรงพิมพ์และมีกิจการพิมพ์ส่วนพระองค์ที่ถนนประมวญ และทรงออกหนังสือเครือประมวญ ชื่อ ประมวญวัน และประมวญมารค

งานพระนิพนธ์มี 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ จดหมายจากวางหรั่ง นิทานเวตาล สืบราชสมบัติ ตลาดเงินตรา พระนางฮองไทเฮา และที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ได้แก่ บทความหน้า 5 ในหนังสือประมวญวัน
2. ประเภทร้อยกรอง ได้แก่ กนกนครคำกลอน พระนลคำฉันท์ สามกรุง เป็นต้น

ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ “ประวัติผู้แต่ง”
นิทานเวตาลเรียบร้อยแล้ว นักเรียน
ย้อนกลับไปดูคำตอบที่เราตอบไว้ใน
ปริศนาแต่ละข้อด้วยนะคะว่าตอบ
ถูกต้องหรือไม่

บัตรเนื้อหาเรื่อง รูปแบบการแต่งนิทานเวตาล

นิทานเวตาลแต่งเป็นร้อยแก้ว (บางเรื่องมีกาพย์ กลอน หรือฉันท์แทรก) มีรูปแบบการแต่งแบบ นิทานซ้อนนิทาน

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังได้รับความสนุกเพลิดเพลิน และสามารถนำความคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การผูกนิทานมีความหลากหลาย เช่นนิทานเกี่ยวกับ สัตว์ เกี่ยวกับคน เกี่ยวกับสิ่งของประเภทต่างๆ

นิทานซ้อนนิทานหมายถึง นิทานเรื่องใหญ่ที่มีนิทานเรื่องย่อยซ้อนอยู่หลายๆ เรื่อง การดำเนิน เรื่องนั้นใช้ตัวละครในเรื่องใหญ่ เล่านิทานย่อยไปเรื่อยๆ

รูปแบบการแต่งนิทานเวตาล

นิทานเวตาล เป็นนิทานความเรียงร้อยแก้วที่มีลักษณะเป็นนิทานซ้อนนิทาน ประกอบด้วยนิทาน หลักคือนิทานเรื่องใหญ่ 1 เรื่อง และนิทานเรื่องย่อยแทรกอยู่ 9 เรื่อง รวมเป็น 10 เรื่อง โดยมีตัวละคร สำคัญที่ดำเนินเรื่องร้อยเรียงเรื่องย่อยเข้าด้วยกัน คือ พระวิกรมมัทิตย์และเวตาล

นิทานหลักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระวิกรมมัทิตย์ ส่วนนิทานย่อย 9 เรื่อง เป็นนิทานที่เวตาลเล่า ถวายพระวิกรมมัทิตย์ นิทานย่อยทั้ง 9 เรื่องมีเนื้อหาแตกต่างกัน แต่ละเรื่องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง จึง สามารถแยกอ่านแต่ละเรื่องได้โดยเอกเทศ

อย่างไรก็ตามนิทานย่อยเหล่านี้มีลักษณะร่วมกันคือ ในตอนท้ายของทุกเรื่อง เวตาลจะถาม ปริศนาหรือปัญหาแล้วให้พระวิกรมมัทิตย์ทรงตอบ ซึ่งพระวิกรมมัทิตย์ทรงตอบปริศนาทุกเรื่อง ยกเว้น เรื่องสุดท้ายเท่านั้น ดังนั้นนิทานย่อยทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องสุดท้ายจึงมี 3 ส่วนคือ ตัวเรื่อง ปริศนาและคำ เฉลยปริศนา ส่วนเรื่องสุดท้ายมีเพียง 2 ส่วนคือ ตัวเรื่อง และปริศนา

ที่มา : ศึกษาธิการ,กระทรวง. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วรรณคดีวิ
จักษ์. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว, 2554.

ก่อนที่นักเรียนจะไปศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ

“นิทานเวตาล เรื่องที่ 10”

ให้นักเรียนศึกษาความหมายของคำศัพท์ที่
ควรรู้ในเรื่องก่อนนะคะเมื่อศึกษาเนื้อ
เรื่องจริงจะได้เข้าใจความหมายของเรื่องได้
เข้าใจยิ่งขึ้น

บัตรเนื้อหา คำศัพท์ในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

กระหม่น	เขม่น คือ อาการที่กล้ามเนื้อกระดูกเบาๆ ขึ้นเอง ตามลัทธิ โบราณถือว่าเป็นนิมิตบอกเหตุร้ายหรือดี
โกรศ	มาตรวัดความยาว เท่ากับ 500 คันธนู
เขื่อง	ค่อนข้างใหญ่ ค่อนข้างโต
คุมกัน	รวมกลุ่มกัน
เครื่องประหลาด	สิ่งที่ทำให้คนประหลาดใจในความว่า “ความสาวของพระนาง เป็นเครื่องประหลาดของคนทั้งหลาย”
จำเพาะ	เพียง เฉพาะ
ซื่อน้ำใจ	ผูกใจ ในความว่า “ใช้ทองคำซื่อน้ำใจนายทหาร” หมายถึง ติด สินบนด้วยทองคำ เพื่อให้ทหารเข้ากับฝ่ายของตน
ดอกไม้ในสวน	เปรียบกับหญิงสาวที่อยู่ในรั้วในวัง
ดอกไม้ป่า	เปรียบกับหญิงสาวในชนบทหรือในหัวเมืองทั่วไป แต่มีความ งามเป็นพิเศษ
ภิลล์	ชื่อชาวป่า อาศัยอยู่ในแถบเขาวินัยในอินเดีย
มูลทวะบัณฑิต	เป็นชื่อตัวละครในนิทานสันสกฤต เล่าว่าเป็นผู้รู้ศิลปวิทยาและ มักกล่าวถ้อยคำเป็นคติสอนใจ
แม่เรือน	ในที่นี้หมายถึงภริยาที่ดี มีหน้าที่ดูแลสามีและความเรียบร้อย ภายในบ้าน เรียกว่า แม่ศรีเรือน

รู้พล	ทหาร
สัญญา	สัญญาณ ในข้อความที่ว่า “ก็ทำสัญญาเรียกพลโจรออกมาทั้งหมด”
สิ้นบุญ	ตาย
สู่	แบ่งให้ ในข้อความ “เพื่อจะหาอาหารเสวยและสู่พระนางทั้งสองพระองค์”
หนังสือ	วรรณคดี ในข้อความที่ว่า “ถ้าจะพูดตามเรื่องหนังสือ”
หรอร้อย	คือ ร้อยหรอ หมายความว่า ค่อยๆ หดไปที่ละน้อย
เหล็ก	อาวุธที่ทำด้วยเหล็ก ในข้อความที่ว่า “ใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้”

ก่อนที่จะไปทำกิจกรรมต่อไปเพื่อนๆ
ทบทวนคำศัพท์และความหมายของ
คำศัพท์ในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ให้เข้าใจ
และจดจำได้อีกครั้งนะคะ

เข้าใจความหมายของคำศัพท์แต่ละคำแล้ว
ลองทำบัตรกิจกรรมจับคู่คำศัพท์กับ
ความหมายดูบ้างนะคะว่าจำได้มากน้อย
เพียงใด

บัตรกิจกรรมที่ 1

อธิบายคำศัพท์ สำนวน โวหาร

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่คำกับความหมายต่อไปนี้

ก. กระหม่อม	ก. สิ่งที่ทำให้คนประหลาดใจในความว่า “ความสาวของพระนาง เป็นเครื่องประหลาดของคนทั้งหลาย”
ข. โกรศ	ข. ชื่อชาวป่า อาศัยในแถบเขาวินัยในอินเดีย
ค. เชื่อง	ค. เฉพาะ
ง. คุ่มกัน	ง. รวมกลุ่มกัน
จ. เครื่องประหลาด	จ. เขม่น คือ อาการที่กล้ำเนื้อกระดูกเบาๆ ขึ้นเอง ตามลัทธิโบราณ ถือว่าเป็นนิมิตบอกเหตุร้ายหรือดี
ฉ. จำเพาะ	ฉ. ค่อนข้างใหญ่ ค่อนข้างโต
ช. ชื่อน้ำใจ	ช. เปรียบกับหญิงสาวในชนบทหรือในหัวเมืองทั่วไป แต่มีความงามเป็นพิเศษ
ซ. ดอกไม้ในสวน	ซ. มาตรการวัดความยาว เท่ากับ 500 คันธนู
ณ. ดอกไม้ป่า	ณ. ผูกใจ ในความว่า “ใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหาร” หมายถึง ติดสินบนด้วยทองคำเพื่อให้ทหารเข้ากับฝ่ายของตน
ญ. ภิลล	ญ. เปรียบกับหญิงสาวที่อยู่ในรั้วในวัง

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอธิบายความหมายของข้อความต่อไปนี้

1. “ข้าศึกมีกำลังมาก แลชำนาญการศึก ใช้ทั้งทองคำและเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารและไพร่พลของพระราชเจ้าให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้”
.....
.....
2. “แต่ถ้าจะพูดตามเรื่องในหนังสือแล้ว หญิงที่พระราชเจ้าพบในป่าลึกมักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุงเหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่า”
.....
.....

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT

ต่อไปเรามาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
เนื้อหาทานเวตาล เรื่องที่ 10 ตาม
ขั้นตอนการเรียนรู้แบบ 4MAT กันเลยคะ

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มเล่นเกม “ส่งเจ้าเข้าเมือง” โดยให้นักเรียนนำ
ชื่อตัวละคร ชื่อเมืองต่างๆ และเหตุการณ์สำคัญ ในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ที่กำหนดให้ใน
กรอบมาจัดเรียงลำดับเหตุการณ์และการดำเนินเรื่องตามที่นักเรียนคาดเดาเอาไว้

พระราชธิดา

พระมเหสี

พระราชบุตร

ท้าวมหาพล

ท้าวจันทเรศน

กรุงธรรมปุระ

ถูกโจรุมทำร้าย

เกิดศึกสงคราม

หลบหนีออกจากเมือง

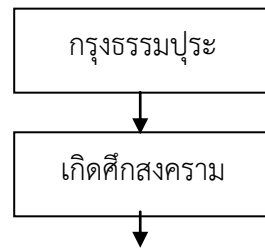
ท้าวมหาพลสิ้นพระชนม์

ท้าวจันทเรศนกับพระราชบุตรได้เสด็จพบรอยเท้า

ธิดาและพระมเหสีเสด็จหนีเข้าไปในป่าลึก

ท้าวจันทเรศนกับพระราชบุตรเลือกคู่จากรอยเท้า

เรียงลำดับเหตุการณ์และการดำเนินเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์

เราจะไม่เฉลยคำตอบลำดับเหตุการณ์
ในขั้นที่ 1 นะคะ ซึ่งเราจะมาเฉลยร่วมกัน
หลังจากได้ศึกษาเนื้อหาบทเรียนเรื่อง
ที่ 10 ไปแล้ว

ก่อนที่จะไปศึกษาบทเรียนเรื่องที่ 10
ขั้นต่อไปเราควรร่วมกันวิเคราะห์และแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนที่เราเคยมี
ประสบการณ์ได้อ่านกันมาบ้างแล้ว โดยแสดง
ความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ค่ะ

1. นักเรียนคิดว่า เวตาลใช้วิธีการอย่างไรให้พระวิกรมมิตติพิศุ

ตอบ

2. นักเรียนคิดว่า การเล่าบทเรียนทั้ง 9 เรื่องนั้น เหตุใดจึงทำให้การจับเวตาลทำได้ไม่สำเร็จ

ตอบ

3. หากนักเรียนเป็นตัวละคร “เวตาล” นักเรียนจะอย่างไรเพื่อให้พระวิกรมมิตติพิศุ
เจื่อนใจ

ตอบ

แสดงความคิดเห็นด้วยตนเองก่อนนะคะ เมื่อเสร็จแล้ว
ให้นักเรียนนำคำตอบที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนใน
กลุ่ม เพื่อตรวจสอบว่าความคิดเห็นของเราสอดคล้อง
กับสถานการณ์หรือไม่ นักเรียนช่วยกันอภิปราย
แลกเปลี่ยนความรู้กันได้ค่ะ

จากนั้นเพื่อนๆ อ่านเรื่องย่อนิทานเวตาลใน
เบื้องต้นกันอีกครั้งนะคะ เมื่ออ่านแล้วลอง
ตรวจสอบดูว่า ความคิดเห็นที่เพื่อนๆ แสดง
เอาไว้สอดคล้องกับเรื่องย่อที่ได้อ่านหรือไม่

เรื่องย่อนิทานเวตาล

เมื่อ 2,000 กว่าปีที่ผ่านมามี เมืองอุชเชนี (อุชเชยีนี) มีพระราชาทรงพระปรีชาสามารถเป็นที่
เลื่องลือทรงพระนามว่า พระวิกรมมหาราช ครั้งนั้นมีโยคีตนหนึ่งชื่อ ศานติศีล ผู้กราบทูลพระราชาบิดาของ
พระวิกรมมหาราช และประสงค์ที่จะเอาชีวิตของพระวิกรมมหาราชแทนเพื่อเป็นการบูชานางทูลดา เพราะพระ
วิกรมมหาราชทรงพระราชสมภพในวัน เดือน ปี และฤกษ์เดียวกันกับตน โยคีศานติศีลจึงทำอุบายปลอมตน
เป็นพ่อค้า นำทับทิมล้ำค่าซ่อนไว้ในผลไม้มาถวายพระวิกรมมหาราชทุกวัน พระองค์จึงพระราชทานอนุญาต
ให้พ่อค้าทูลขอสิ่งของที่ปรารถนาเพื่อเป็นการตอบแทน ศานติศีลจึงเผยตัวว่าตนเองเป็นโยคี และทูลขอให้
พระวิกรมมหาราชไปจับเวตาลในป่าช้าเพื่อนำมาประกอบพิธีอย่างหนึ่ง และตามสัญญาพระวิกรมมหาราช
จะต้องเสด็จไปกับพระราชโอรสเท่านั้น

เวตาลนั้นสิงอยู่ในซากศพซึ่งแขวนอยู่ที่ต้นโอศก ศพนั้นมีลักษณะตามที่กล่าวไว้ในเนื้อเรื่อง ดังนี้

“ลืมน้ำตาล ลูกตาสีเขียวเรืองๆ ผมสีน้ำตาล หน้าสีน้ำตาล ตัวผอมเห็นซี่โครงเป็นซี่ๆ ห้อยเอาหัว
ลงมาทำนองคางคาว แต่เป็นคางคาวตัวใหญ่ที่สุด เมื่อจับถูกต้องก็เย็นชืดเหนียวๆ เหมือนงู ปรากฏเหมือน
หนึ่งว่าไม่มีชีวิต แต่ทางซึ่งเป็นเหมือนหางแพ่นนั้นกระดิกได้”

เมื่อพระวิกรมมัททิตยทรงจับตัวเวตาลได้แล้ว ก่อนจะออกเดินทางไปพบโยคีศานติศีล เวตาลได้กล่าวกับพระวิกรมมัททิตยว่า

“ในเวลาเดินทางนั้น ข้าพเจ้าจะเล่านิทานเล่นเพราะปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการซึ่เกียจอย่างคนโง่ ในเวลาเล่านิทานนั้นข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาถามพระองค์ และพระองค์ต้องสัญญาข้อนี้เสียก่อนข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย คือ เมื่อข้าพเจ้าตั้งปัญหา ถ้าพระองค์ตอบ จะเป็นด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบ หรือด้วยแพ้วความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเยอหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติ หรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย”

จากนั้น เวตาลก็เริ่มเล่านิทานโดยอ้างว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง เมื่อเล่าจบเรื่องก็ถามปัญหา พระวิกรมมัททิตยเพลิดเพลिनกับนิทานจนเผลอตอบปัญหา เวตาลจึงลอยกลับไปยังต้นอโศก และพระวิกรมมัททิตยต้องทรงกลับไปจับตัวเวตาลอีก เป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงนิทานเรื่องสุดท้าย ผลเป็นอย่างไร?

นักเรียนดูตารางสรุปการเล่านิทานของเวตาลเพื่อหาคำตอบพระวิกรมมัททิตยทั้ง 10 เรื่องต่อไปนี้จะคะ

เรื่องที่	ผล	เรื่องที่	ผล
1	หลอกล่อสำเร็จ	6	หลอกล่อสำเร็จ
2	หลอกล่อสำเร็จ	7	หลอกล่อสำเร็จ
3	หลอกล่อสำเร็จ	8	หลอกล่อสำเร็จ
4	หลอกล่อสำเร็จ	9	หลอกล่อสำเร็จ
5	หลอกล่อสำเร็จ	10	ผลเป็นอย่างไร ?

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิด

นักเรียนคิดว่า “เวตาล” จะมีวิธีการเล่านิทานแบบเดิมเพื่อให้พระวิกรมมัททัยทำผิดเงื่อนไขหรือไม่ ถ้านักเรียนคิดว่าเวตาลใช้วิธีการเล่านิทานแบบเดิม เหตุใดนักเรียนจึงคิดเช่นนั้น

ตอบ

.....

นักเรียนแสดงเหตุผลที่ได้ตามความคิดของตนเองนะคะ จากนั้นครูจะสุ่มถามความคิดเห็นเป็นรายบุคคลค่ะ

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด

ต่อไปเรามาศึกษาเนื้อหานิทานเวตาลเรื่องที่ 10 กันนะคะ ศึกษาเสร็จแล้วเพื่อนๆ ย้อนกลับไปดูคำตอบที่เพื่อนๆ ลำดับเหตุการณ์ในขั้นที่ 1 เกมส่งเจ้าเข้าเมือง ด้วยนะคะว่าสอดคล้องกับเรื่องที่เราอ่านหรือไม่

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 อย่างละเอียด จากนั้นสรุปเนื้อเรื่องย่อของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ลงในแบบบันทึกความรู้ โดยบันทึกในลักษณะเรื่องย่อของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

บัตรเนื้อหา นิทานเวตาลเรื่องที่ 10

เวตาลกล่าวว่า “ครั้งนี้อข้าพเจ้าให้เกิดกระหม่อมตาซ้าย หัวใจเต้นแรง แรงแตก็มีดมีว เป็นลางไม่ดีเสียแล้ว แต่ข้าพเจ้าก็จะเล่าเรื่องจริงถวายอีกเรื่องหนึ่ง แลเพราะเหตุข้าพเจ้าเบื่อหน่ายการถูกแบกสะพายไปมาเป็นหลายเที่ยวแล้ว แม้พระองค์ไม่ทรงเบื่อเป็นผู้แบกก็จริง ข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาที่อยากทูลถามสักที ถ้าทรงตอบได้ พระปัญญาก็มากยิ่งขึ้นกว่าที่ข้าพเจ้าคิดว่าจะมีในพระราชาพระองค์ใด”

ในโบราณกาลมีเมืองใหญ่เมืองหนึ่งชื่อกรุงธรรมปุระ พระราชาทรงนามท้าวมหาพล มีมเหสีซึ่งแม่มีพระราชธิดาจำเริญวัยใหญ่แล้วก็ยังเป็นสาวงาม ถ้าจะเปรียบกับพระราชนุตรีก็คล้ายพี่กับน้องยิ่งกว่าแม่กับลูก ที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เพราะพระราชธิดามีอาการแก่เกินอายุ ที่จริงเป็นด้วยพระราชมารดาเป็นสาวไม่รู้จักแก่ แลความสาวของพระนางเป็นเครื่องประหลาดของคนทั้งหลาย

เมื่อท้าวมหาพลจะสิ้นบุญนั้น เกิดศึกขึ้นที่กรุงธรรมปุระ ข้าศึกมีกำลังมากแลชำนาญการศึก ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือ ใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารและไพร่พลของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ และใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้ ข้าศึกใช้ทองคำบ้าง เหล็กบ้างเป็นอาวุธดังนี้ จนในที่สุดรีพลของท้าวมหาพลหอร่อยย่อยยับไป ท้าวมหาพลเห็นจะรักษาชีวิตพระองค์ไว้ไม่ได้ด้วยวิธีรบ ก็คิดจะรักษาชีวิตด้วยวิธีหนี จึงพาพระมเหสีและพระราชธิดาออกจากกรุงไปในเวลาเที่ยงคืนจำเพาะสามพระองค์ พระราชาทรงพานางทั้งสองเล็ดรอดพ้นแนวทัพข้าศึกไป แล้วก็ตั้งพระพักตร์มุ่งไปยังเมืองซึ่งเป็นเมืองเดิมของพระมเหสี

วันรุ่งขึ้น พระราชาทรงพานางทั้งสองเดินไปจนเวลาสายถึงสองทุ่ม เห็นหมู่บ้านหมู่หนึ่งแต่ไกล ไม่ทรงทราบว่าเป็นหมู่บ้านโจร แต่ทรงสงสัยไม่วางพระหฤทัย จึงตรัสให้พระมเหสีและพระราชธิดาหยุดนั่งกำบังอยู่ในแนวไม้ พระองค์ทรงถืออาวุธเดินตรงเข้าไปสู่หมู่บ้านเพื่อจะหาอาหารเสวยแลสูนางทั้งสององค์

ฝ่ายพวกภิลลซึ่งอยู่ในหมู่บ้านนั้นประหลาดตัวเป็นโจรอยู่โดยปกติ ครั้นเห็นชายคนเดียวแต่งตัวด้วยของมีค่าเดินเข้าไปเช่นนั้นก็คุ้มกันออกมาจะเข้าชิงทรัพย์ในพระองค์ พระราชาท้าวมหาพลทรงเห็นดังนั้นก็ทรงพระแสงธนูยิงพวกโจรล้มตายลงเป็นอันมาก ฝ่ายนายโจรได้ทราบว่ามีทรัพย์ฆ่าฟันพวกตนลงไปเป็นอันมากดังนั้นก็กระทำให้สัญญาเรียกพลโจรออกมาทั้งหมดแล้วเข้าล้อมรบพระราชา ท้าวมหาพลองค์เดียวเหลือกำลังจะต่อสู้ป้องกันอาวุธพวกโจรได้ก็สิ้นพระชนม์ลงในที่นั้น พวกภิลลก็ช่วยกันปลดเปลื้องของมีค่าออกจากพระองค์แล้วพากันคืบเข้าสู่บ้านแห่งตน

ฝ่ายมเหสีแลพระราชธิดาทรงแอบอยู่ในแนวไม้ เห็นพวกโจรเข้ากลุ้มรุมรบพระราชาก็ตกใจเป็นกำลัง แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรได้ ครั้นเห็นพวกภิลลทำลายพระชนม์พระราชาลงไปแล้ว สองนางพระองค์สันทักกันหนีห่างออกไปจากหมู่บ้านโจร ทางจะไปทางไหนหาทราบไม่ ความมุงมามีอยู่แต่ว่าจะหนีให้พ้นมือพวกภิลลซึ่งเป็นคนชาติต่ำช้าเท่านั้น นางทั้งสองทรงกำลังน้อยแต่อำนาจความกลัวพาให้เสด็จไปเป็นทางถึง 4 โกรศ อ่อนเพลียพระกำลัง ทรงดำเนินต่อไปไม่ได้ก็หยุดพักอยู่ไต่ริมไม้ริมทาง

เมื่อมีพระราชโอรสองค์หนึ่งทรงนามว่าจันทเสน เสด็จออกยิงสัตว์ป่ากับพระราชนัดดา
จำเพาะสองพระองค์ กษัตริย์ทั้งสองทรงม้าไปตามแนวป่า เห็นรอยเท้าหญิงสองคนก็ทรงชักม้าหยุดดู

พระราชบิดาตรัสว่า “รอยเท้าหญิงสองคนทำไมอยู่ในป่าแถบนี้”

พระราชนัดดาทูลว่า “รอยเท้าเหล่านี้เป็นรอยเท้าหญิงสองคน รอยเท้าชายคงจะโตกว่านี้”

พระราชบิดาตรัสว่า “เจ้าของรอยเท้าเหล่านี้เป็นหญิงจริงอย่างเจ้าว่า แลน่าประหลาดที่มีหญิงมาเดิน
อยู่ในป่า แต่ถ้าจะพูดตามเรื่องในหนังสือ หญิงที่พระราชบิดาพบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุง
เหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่าดอกไม้ในสวน มาเราจะตามนางทั้งสองนี้ไป ถ้าพบนางงามจริงดังว่า เจ้าจง
เลือกเอาเป็นเมียคนหนึ่ง”

พระราชนัดดาทูลตอบว่า “รอยเท้าทั้งสองนี้มีขนาดไม่เท่ากัน แม้เท้ามีขนาดย่อมทั้งสองนางก็
ยังใหญ่กว่ากันอยู่คนหนึ่ง ข้าพเจ้าจะเลือกนางเท้าเล็กเป็นภริยาข้าพเจ้า เพราะคงจะเป็นสาวน้อยตาม
ขนาดแห่งเท้า ส่วนนางเท้าเขื่องนั้นคงจะเป็นสาวใหญ่ ขอพระองค์จงรับไปไว้เป็นราชชายา”

จันทเสนตรัสว่า “เหตุใดเจ้าจึงกล่าวดังนี้ พระราชมารดาของเจ้าสิ้นพระชนม์ไปไม่กี่วัน เจ้า
จะอยากมีแม่เลี้ยงเร็วเท่านี้เชียวหรือ”

พระราชนัดดาทูลตอบว่า “ขอพระองค์อย่ารับสั่งเช่นนั้น เพราะบ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น
ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่าง หนึ่งพระองค์ย่อมจะทรงทราบคาถาซึ่งมูลทเวะบัณฺฑิตแต่งไว้
มีความว่า ชายผู้ไม่ใช่คนโง่ ไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น
แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่อื่น คือคุกซึ่งไม่มีโซ่เท้านั่นเอง พระองค์ย่อมทรงทราบด้วยพระองค์เองว่า ความสุข
แห่งพ่อบ้านซึ่งอยู่โดดเดี่ยวนั้นมีได้ในบ้าน แลมีไม่ได้นอกบ้าน เพราะไม่มีหวังจะได้ความสุขเมื่อกลับมาสู่
เรือนของตน”

จันทเสนทรงนั่งตรองอยู่ครู่หนึ่ง แล้วตรัสตอบพระราชนัดดาว่า

“ถ้านางเท้าเขื่องมีลักษณะเป็นที่พึงใจ ข้าพเจ้าจะทำตามเจ้าว่า”

ครั้นกษัตริย์ทั้งสององค์ทรงกระทำสัญญาแบ่งนางกันดังนี้แล้ว ก็ทรงชักม้าตามรอยเท้านางเข้าไป
ในป่า

สักครู่หนึ่งเห็นสองนางนั่งพักอยู่ไต้ร่มไม้ กษัตริย์สององค์ก็เสด็จลงจากม้าเข้าไปถามนาง ทั้งสอง
นางก็เล่าเรื่องให้ทรงทราบทุกประการ

พระราชากับพระราชนัดดาทั้งสองขึ้นหลังม้าองค์ละองค์ นางพระบาทเขื่องคือพระราช
ธิดาขึ้นทรงม้ากับจันทเสน นางพระบาทเล็กคือพระมเหสีขึ้นทรงม้ากับพระราชนัดดา สี่องค์ก็เสด็จเข้า
กรุง

กล่าวสั้นๆ จันทเสนและพระราชนัดดาทั้งสองก็ทำการวิวาห์ทั้งสองพระองค์ แต่กลับคู่กันไป คือ
พระราชบิดาทรงวิวาห์กับพระราชนัดดา พระราชนัดดาทรงวิวาห์กับพระมเหสี แลเพราะเหตุที่คาดขนาด
เท้าผิด ลูกกลับเป็นเมียพ่อ แม่กลับเป็นเมียลูก ลูกกลับเป็นแม่เลี้ยงของพ่อแม่ตัวเอง แลแม่กลับเป็น
ลูกสะใภ้ของพ่อแม่ลูกตน

แต่ต่อมาบุตรแลธิดาก็เกิดจากนางทั้งสอง แลบุตรแลธิดาแห่งนางทั้งสองก็มีบุตรแลธิดาต่อๆ กันไป

เวตาลเล่ามาเพียงนี้ก็หยุดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วกล่าวต่อไปว่า

“บัดนี้ข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาทูลถามพระองค์ว่า ลูกท้าวจันทรเสนที่เกิดจากธิดาท้าวมหาพลแลลูกมเหสีท้าวมหาพลที่เกิดกับพระราชบุตรท้าวจันทรเสนนั้น จะนับญาติกันอย่างไร”

พระวิกรมมัททยได้ทรงฟังปัญหาเวตาลก็ทรงตรึกตรองเอาเรื่องพ่อกับลูก แม่กับลูก แลพี่กับน้อง มาปนกันยุ่ง แลมีหน้าขำมีเรื่องแม่เลี้ยงกับแม่ตัว แลลูกสะใภ้กับลูกตัวอีกเล่า

พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แก่โยคีนั่นจะสำเร็จได้ก็ด้วยไม่ทรงตอบปัญหา จึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก ก็รีบสาวก้าวทรงดำเนินเร็วขึ้น ครั้นเวตาลทูลเฝ้าให้ตอบปัญหาด้วยวิธีกล่าวว้าง จะรับสั่งอะไรไม่ได้ ก็ทรงกระแอม

เวตาลทูลถามว่า

“รับสั่งตอบปัญหาแล้วไม่ใช่หรือ”

พระราชานิ่งทรงตอบว่ากระไร เวตาลก็นิ่งอยู่ครู่หนึ่งแล้วทูลถามว่า

“บางทีพระองค์จะโปรดฟังเรื่องสั้นๆ อีกสักเรื่องหนึ่งกระมัง”

ครั้งนี้แม้กระแอม พระวิกรมมัททยก็ไม่ทรงกระแอม เวตาลจึงกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า

“เมื่อพระองค์ทรงจนปัญญาถึงเพียงนี้แล้ว บางทีพระราชบุตรซึ่งทรงปัญญาเฉลียวฉลาดจะทรงแก้ปัญหาก็ได้บ้างกระมัง”

แต่พระธรรมธัชพระราชบุตรนั่งสนิททีเดียว

ที่มา : ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. หนังสือรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2559.

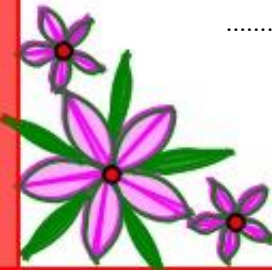

อ่านเนื้อหานิทานเวตาลเรื่องที่ 10 จบแล้ว เพื่อนๆ กลับไปตรวจสอบคำตอบในเกม “ส่งเจ้าเข้าเมือง” อีกครั้งนะคะว่าตอบถูกหรือไม่ และสามารถตรวจสอบคำตอบได้อีกครั้งจากเฉลยในภาคผนวกค่ะ

แบบบันทึกความรู้

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

1. ใครเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดปมปัญหาในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ

2. ให้นักเรียนเขียนลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ว่ามีเหตุการณ์ใดบ้าง

ตอบ

3. เหตุการณ์สำคัญใดที่ทำให้เกิดปมปัญหาสำคัญ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาของพระวิกรมมัททย

ตอบ

4. ทำไมการแต่งงานจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญของเรื่อง

ตอบ

5. ผลของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 เป็นอย่างไร

ตอบ

ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบแผนผังความคิดที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาหนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มรับกระดาษและปากกาสีที่ครู
นะคะ จากนั้นให้นักเรียนทุกคนออกแบบ “แผนผัง
ความรู้” หรือ Mind Mapping เกี่ยวกับเนื้อหาหนิทาน
เวตาลเรื่องที่ 10 ผลที่เกิดขึ้นกับพระวิกรมมัทธย

ทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลงานที่ได้ไปติดแสดงในตำแหน่ง
ที่ครูกำหนดให้ และพวกเราทุกคนจะร่วมกันตรวจผลงานและ
เลือกผลงานที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุดครับ

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิจารณ์ผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน จากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับดาวที่ครูผู้สอนกลุ่มละ 3 ดวง เพื่อนำไปติดให้กับกลุ่มที่มีผลงานดีที่สุด โดยนักเรียนห้ามติดดาวให้กับกลุ่มของตนเอง กลุ่มที่ได้รับดาวตัดสินผลงานจากเพื่อนๆ มากที่สุดจะได้รับรางวัล

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ให้นักเรียนแสดงเหตุผลที่ได้ตามความคิดของตนเองนะคะ จากนั้นครูจะสุ่มถามความคิดเห็นเป็นรายบุคคลค่ะ

หากนักเรียนเป็นพระวิกรมมัททิตย์ นักเรียนจะมีวิธีการแก้โจทย์ปัญหาที่เวตาลถามอย่างไร

ตอบ

.....

.....

ให้นักเรียนเขียนแสดงเหตุผลว่า เพราะเหตุใดนักเรียนจึงมีวิธีการแก้โจทย์ปัญหาเช่นนั้น

ตอบ

.....

.....

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT

ชั่วโมงที่ 3-4

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งเป็น นักเรียนกลุ่มเก่ง 1 คน นักเรียนกลุ่มปานกลาง 2 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน 1 คน
2. ดำเนินการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนศึกษาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และแผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา
4. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT ดังนี้
 - 4.1 ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ โดยเล่นเกม “ปริศนาอักษรไขว้” ทายชื่อตัวละคร
 - 4.2 ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ โดยการร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในประเด็นคำถามที่กำหนดให้
 - 4.3 ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด โดยการทำบัตรกิจกรรมที่ 2
 - 4.4 ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด โดยให้นักเรียนอ่านบททวนเนื้อหาในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 อีกครั้ง จากนั้นตอบคำถามที่กำหนดให้เกี่ยวกับพฤติกรรมตัวละครแต่ละบุคคล
 - 4.5 ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด โดยร่วมกันทำบัตรกิจกรรมที่ 3
 - 4.6 ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน โดยร่วมกันออกแบบแผนผังความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 พร้อมทั้งบอกจุดเด่น จุดด้อยของตัวละครแต่ละคน
 - 4.7 ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน โดยร่วมกันวิจารณ์และให้คะแนนผลงานของเพื่อนในกลุ่มอื่นๆ
 - 4.8 ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเลือกตัวละครที่นักเรียนชื่นชอบในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 พร้อมทั้งบอกข้อดีของตัวละครที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้

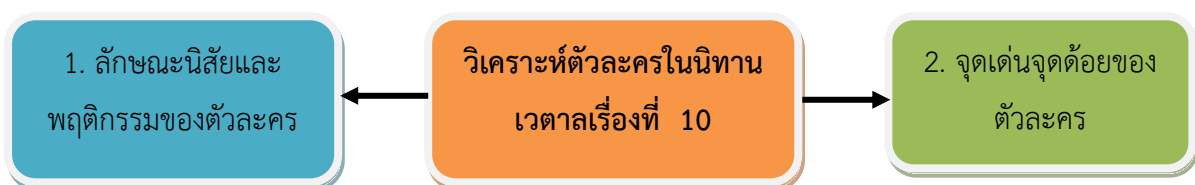
สาระสำคัญ

นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 มีตัวละครสำคัญได้แก่ เวตาล พระวิกรมมัททัย ท้าวมหาพล ท้าวจันทเรศน พระราชบุตร พระมเหสีและพระธิดา ตัวละครที่มีบทบาทมากที่สุดในเรื่องนั้น คือ เวตาล พระวิกรมมัททัย เวตาลมีสติปัญญาเฉียบแหลม ช่างพูด มีความสามารถสูงในการใช้วาทะศิลป์ อารมณ์ผู้ฟัง ส่วนพระวิกรมมัททัยเป็นตัวละครที่มีปัญญาเฉียบแหลม อดทนต่อการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตัวละครเอกทั้งสองตัวมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อยที่นักเรียนสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะนิสัยพฤติกรรมของตัวละครที่สำคัญจากเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
2. นักเรียนสรุปจุดเด่นจุดด้อยของตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้

แผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา

เนื้อหาที่เราจะเรียนต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์
ลักษณะนิสัยพฤติกรรมของตัวละคร จุดเด่น
และจุดด้อยของตัวละครที่สำคัญจากเรื่อง
นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 กันค่ะ

เรามาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ลักษณะ
นิสัย พฤติกรรมของตัวละครจากนิทานเวตาล เรื่องที่
10 ตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบ 4MAT กันเลยค่ะ

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนร่วมกันเล่นเกม “ปริศนาอักษรไขว้” ทายชื่อตัวละคร

เกมนี้เราเล่นกับเพื่อนในกลุ่ม ช่วยกัน
แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันนะคะ
มีเวลาเพียงแค่ 5 นาที ศึกษาวิธีการเล่นให้
เข้าใจด้วยค่ะ

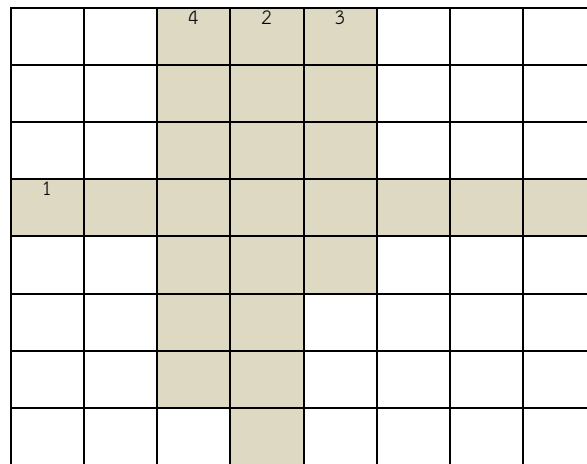
เกมปริศนาอักษรไขว้

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนรู้จักชื่อตัวละครจากเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

วิธีการเล่น

ให้นักเรียนโยงเส้นหาชื่อตัวละครจากเรื่อง โดยใช้เวลา 3 นาที กลุ่มใดทำเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นผู้ชนะ

ปริศนา

1. เป็นกษัตริย์ผู้อาชนะกิเลสด้วยสติ
2. ผู้ครองเมืองธรรมปุระ
3. คล้ายค่างขาวใหญ่ ฉลาดหลักแหลม เกาะอยู่บนต้นไม้
4. เป็นกษัตริย์ ชายาเสียชีวิต มีพระราชบุตร 1 คน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์

ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับตัวละครในประเด็นคำถามที่ครู
กำหนดให้ต่อไปนี้ค่ะ

1. พฤติกรรมของเวตาล

ตอบ

2. พฤติกรรมของพระวิกรมาติศย์

ตอบ

3. นักเรียนคิดว่า ตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ตัวละครใดมีความสำคัญมากที่สุด เพราะเหตุใด

ตอบ

แสดงความคิดเห็นด้วยตนเองก่อนนะคะ เมื่อเสร็จแล้ว
ให้นักเรียนนำคำตอบที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนใน
กลุ่ม เพื่อตรวจสอบว่าความคิดเห็นของเราสอดคล้อง
กับสถานการณ์หรือไม่ จากนั้นครูจะสุ่มถามคำตอบที่
ได้เป็นรายบุคคลค่ะ

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนจับคู่ชื่อตัวละครกับลักษณะนิสัยของตัวละครจากคำที่กำหนดให้

กิจกรรมที่ 2 ชื่อตัวละครและนิสัยตัวละคร

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนทบทวนลักษณะของตัวละครจากเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

วิธีการเล่น

ให้นักเรียนโยงเส้นหาชื่อตัวละครจากเรื่อง โดยใช้เวลา 3 นาที กลุ่มใดทำเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นผู้ชนะ

เวตาล

กล้าหาญต่อสู้กับโจร

ท้าวจันทเรศน

มีสติและปัญญาเฉียบแหลม

พระวิกรมทิตย์

มีไหวพริบ ฉลาดแกมโกง มีวาทศิลป์

พระราชธิดา

นางเท้าเล็ก

ท้าวมหาพน

นางเท้าเขื่อง

มเหสี

ด่วนตัดสินใจจากรูปลักษณะภายนอก

เล่นเกมเสร็จแล้ว ต่อไปเพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ที่ละบุคคลนะคะ (ลองแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองก่อนนะค่ะ)

ตัวละครที่สำคัญในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 มีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

เวตาล

.....

พระวิกรมมัททย.....

.....

ท้าวมหาพล.....

.....

.....

พระมเหสี.....

.....

พระราชธิดา.....

.....

ท้าวจันทเรณ.....

.....

.....

พระราชบุตร.....

.....

.....

ขั้นที่ 4 พัฒนาการความคิดรวบยอด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนอ่านบทพจนานุกรมเรื่องเวตาลเรื่องที่ 10 อีกครั้ง จากนั้นร่วมกันตอบคำถามว่า
พฤติกรรมของตัวละครต่างๆ ที่นักเรียนพบนั้นสามารถสังเกตได้จากข้อความใดบ้าง

พฤติกรรมตัวละครที่นักเรียนพบ

เวตาล ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

พระวิกรมมัททิตย ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

ท้าวมหาพล ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

พระมเหสี ลักษณะพฤติกรรม.....,,

สังเกตได้จากข้อความ.....

พระราชธิดา ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

ท้าวจันทเรศน ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

พระราชบุตร ลักษณะพฤติกรรม.....

สังเกตได้จากข้อความ.....

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายพฤติกรรมของตัวละครจากข้อความต่างๆ ที่กำหนดให้

บัตรกิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วแสดงความคิดเห็นว่า ข้อความที่ยกมานั้นเป็นคำพูดของใคร ตัวละครดังกล่าวมีลักษณะนิสัยหรือแสดงออกถึงพฤติกรรมใด (ทำกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม)

1. “พระองค์เป็นพระราชจางจำปาชิโตโบราณไว้ว่า ลิ่นคนนั้นตัดคอคนเสียมากต่อมากแล้วในเวลาเดินทางนั้น ข้าพเจ้าจะเล่านิทานเล่นเพราะปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการซึ่เกียจอย่างคนโง่ ในเวลาเล่านิทานนั้นข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาถามพระองค์ และพระองค์ต้องสัญญาข้อนี้เสียก่อนข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย คือเมื่อข้าพเจ้าตั้งปัญหา ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นไปด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบ หรือด้วยแพความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเยอหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติ หรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจะยอมไปด้วย ข้าพเจ้าขอทูลแนะนำเสียแต่บัดนี้ว่า พระองค์จงสงบความหยิ่งในพระหฤทัยว่าเป็นผู้มีความรู้ เมื่อเกิดมาเป็นคนโง่แล้วก็ยอมโง่เสียเถิด มิฉะนั้น พระองค์ จะไม่ได้ประโยชน์ซึ่งนอกจากข้าพเจ้าแล้ว ไม่มีใครจะอำนวยได้”

ตอบ

.....

2. “พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แก่โยคีนนั้นจะสำเร็จได้ด้วยไม่ทรงตอบปัญหา จึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก ก็รีบสาวก้าวทรงดำเนินเร็วขึ้น”

ตอบ

.....

ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทพจนานุกรมเนื้อหาในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 อีกครั้ง จากนั้นร่วมกันออกแบบแผนผังความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 พร้อมทั้งบอกจุดเด่น จุดด้อยของตัวละครแต่ละคน

ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มรับกระดาษและปากกาสีที่ครู
นะคะ จากนั้นให้นักเรียนทุกคนออกแบบ “แผนผัง
ความรู้” หรือ Mind Mapping ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ใน
บัตรคำสั่ง

ทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลงานที่ได้ไปติดแสดงในตำแหน่ง
ที่ครูกำหนดให้ และพวกเราทุกคนจะร่วมกันตรวจผลงานและ
เลือกผลงานที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุดครับ

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิจารณ์ผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน จากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับดาวที่ครูผู้สอนกลุ่มละ 3 ดวง เพื่อนำไปติดให้กับกลุ่มที่มีผลงานดีที่สุด โดยนักเรียนห้ามติดดาวให้กับกลุ่มของตนเอง กลุ่มที่ได้รับดาวตัดสินผลงานจากเพื่อนๆ มากที่สุดจะได้รับรางวัล

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

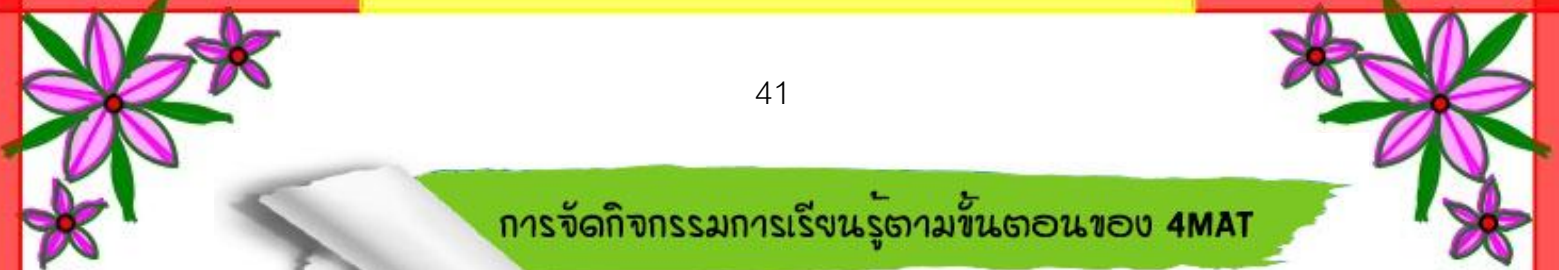
ให้นักเรียนเลือกตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 มา 2 ชื่อ จากนั้นให้นักเรียนบอกว่านักเรียนสามารถนำข้อดีของตัวละครไปใช้ได้อย่างไรบ้าง

1. ชื่อตัวละครที่เลือก คือ.....
พฤติกรรมที่ควรเอาเป็นแบบอย่าง

ข้อดีของตัวละครที่ควรนำไปใช้ คือ

2. ตัวละครที่เลือก คือ.....
พฤติกรรมที่ควรเอาเป็นแบบอย่าง

ข้อดีของตัวละครที่ควรนำไปใช้ คือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ 4MAT

ชั่วโมงที่ 5 - 6

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งเป็น นักเรียนกลุ่มเก่ง 1 คน นักเรียนกลุ่มปานกลาง 2 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน 1 คน
2. ดำเนินการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนศึกษาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และแผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา
4. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT ดังนี้
 - 4.1 ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครที่กำหนดให้
 - 4.2 ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ โดยการร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของนิทานเวตาล
 - 4.3 ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด โดยให้นักเรียนเขียนข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานเวตาล
 - 4.4 ขั้นที่ 4 พัฒนาคิดรวบยอด โดยให้นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา “บทวิเคราะห์คุณค่านิทานเวตาลเรื่องที่ 10” จากนั้นสรุปคุณค่าความรู้ที่ได้จากการอ่านนิทานเวตาลลงในแบบบันทึกความรู้
 - 4.5 ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด โดยร่วมกันทำบัตรกิจกรรมที่ 4
 - 4.6 ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำบัตรกิจกรรมที่ 5 โดยเขียนเรียงความจากข้อคิดนิทานเวตาลเรื่องที่ 10
 - 4.7 ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน โดยร่วมกันให้คะแนนผลงานของเพื่อนในกลุ่มอื่นๆ
 - 4.8 ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน

สาระสำคัญ

นิทานเวตาล ฉบับนิพนธ์ของพระราชนัดดา กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงแปลนิทานเวตาล ด้วยภาษาที่กระชับ อ่านง่าย มีบางตอนที่ทรงใช้สำนวนภาษาบาลี ซึ่งไม่คุ้นหูผู้อ่านในยุคนี้ เพราะไม่นิยมใช้แล้วในปัจจุบัน คุณค่าของนิทานเวตาลนั้นสามารถพิจารณาได้หลายด้าน ได้แก่ ความดีเด่นด้านกลวิธีการแต่ง การใช้โวหาร นอกจากนี้ยังคุณค่าให้ข้อคิดที่มีประโยชน์ ผู้เรียนสามารถนำข้อคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายแนวทางการพินิจคุณค่าของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้
2. นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดในเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ได้

แผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา

เนื้อหาที่เราจะเรียนต่อไปนี้เป็นการ
วิเคราะห์คุณค่าที่ได้จากการศึกษา
นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ค่ะ

เรามาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์คุณค่าที่
ได้จากการศึกษานิทานเวตาล เรื่องที่ 10 ตามขั้นตอน
การเรียนรู้แบบ 4MAT กันเลยค่ะ

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน 4MAT

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์

เพื่อนๆ คิดว่า “จุดเด่นของนิทานเวตาลมี
อะไรบ้าง” ลองร่วมกันแสดงความคิดเห็นนะคะ

จุดเด่นของนิทานเวตาลมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์

ลองวิเคราะห์หาเหตุผลกันต่อจากคำถาม
ต่อไปนี้ค่ะ

ลักษณะเด่นที่นักเรียนพบจากการอ่านนิทานเวตาล นักเรียนคิดว่าจุดเด่นใดที่ทำให้นิทาน
เวตาลได้รับความนิยมในกลุ่มผู้อ่านทุกเพศทุกวัย

ตอบ

.....

.....

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิด

จากนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 นักเรียนพบข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ

.....

.....

แสดงความคิดเห็นด้วยตนเองก่อนนะคะ เมื่อเสร็จ
แล้ว ให้นักเรียนนำคำตอบที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับ
เพื่อนในกลุ่ม เพื่อตรวจสอบว่าความคิดเห็นของเรา
สอดคล้องกับสถานการณ์หรือไม่ จากนั้นครูจะสุ่ม
ถามคำตอบที่ได้เป็นรายบุคคลค่ะ

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา “บทวิเคราะห์คุณค่านิทานเวตาลเรื่องที่ 10” จากนั้นสรุปคุณค่าความรู้ที่ได้จากการอ่านนิทานเวตาลลงในแบบบันทึกความรู้

บัตรเนื้อหา บทวิเคราะห์คุณค่านิทานเวตาลเรื่องที่ 10

นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 มีความดีเด่นและมีคุณค่าในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความดีเด่นด้านกลวิธีการแต่ง

1.1 การใช้สำนวนโวหาร

นิทานเวตาลฉบับพระนิพนธ์แปลในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ มีการใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบกับไพเราะและทำให้เห็นภาพแจ่มชัดขึ้น เช่น

“มีมเหสีซึ่งแม้มีพระราชธิดาจำเริญวัยใหญ่แล้วยังเป็นสาวงาม ถ้าจะเปรียบกับพระราชบุตรก็คล้ายที่กับน้องยิ่งกว่าแม่กับลูก” หรือ “หญิงที่พระราชพาบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่หาได้ในกรุง เหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่าดอกไม้ในสวน”

นอกจากนี้ยังมีสำนวนเปรียบเทียบที่ใช้ภาษาสละสลวย และแฝงด้วยข้อคิด ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้อย่างแนบเนียน เช่น

“ขอพระองค์อย่ารับสั่งเช่นนั้น เพราะบ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่าง อนึ่งพระองค์ย่อมจะทรงทราบคาถาซึ่งมูลทเวะบัณฑิตแต่งไว้มีความว่า ชายผู้ไม่ใช่คนโง่ไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่อื่นคือคุกซึ่งไม่มีโซ่เท่านั้นเอง พระองค์ย่อมทรงทราบด้วยพระองค์เองว่า ความสุขแห่งพ่อบ้านซึ่งอยู่โดดเดี่ยวนั้นมิได้ในบ้าน แลมิได้นอกบ้าน เพราะไม่มีหวังจะได้ความสุขเมื่อกลับมาสู่เรือนแห่งตน”

1.2 การกวีโวหาร

พระราชวรรังษ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงแปลนิทานเวตาลด้วยภาษาที่กระชับ อ่านง่าย มีบางตอนที่ทรงใช้สำนวนแปลภาษาบาลี ซึ่งอาจไม่คุ้นหูผู้อ่านในยุคนี้เพราะไม่นิยมใช้แล้วในปัจจุบัน เช่น

- แลความสาวของพระนางเป็นเครื่องประหลาดของคนทั้งหลาย
- จนในที่สุดทรัพย์ของท้าวมหาพลหรือร่อยย่อยยับไป
- ก็คุ้มกันออกมาจะเข้าชิงทรัพย์ในพระองค์
- ก็กระทำสัญญาเรียกพลโจรออกมาทั้งหมด
- ครั้นเห็นพวกภิลล์ทำลายพระชนม์พระราชาลงไปแล้ว

2. ความดีเด่นด้านปัญญาและความคิด

นิทานเวตาลมีความดีเด่นด้านเนื้อหา คือ ให้ข้อคิดและแฝงคติธรรม รวมทั้งความรู้ต่างๆ ไว้ ดังนี้

2.1 ความอดทนอดกลั้น

ความอดทนเป็นคำสอนในทุกศาสนา เช่น พระพุทธศาสนากล่าวถึง “ขันติ” คือ ความอดทนอดกลั้นต่ออารมณ์ต่างๆ ไม่เป็นทาสอารมณ์ พระวิกรมมัททีย์เป็นปราชญ์ผู้เก่งกล้า รอบรู้ และอยู่ในวรรณะกษัตริย์ที่สูงส่ง ย่อมไม่ยอมถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรีว่าโง่งามดังที่เวตาลกล่าวเป็นเชิงยั่วทำให้โกรธ และผลตอบแทนไป จึงตกที่นั่งลำบาก ดังนั้น เมื่อไม่ตอบปัญหาในเรื่องที่ 10 (เรื่องสุดท้าย) เวตาลจึงกล่าวชมว่า ทรงตั้งมั่นพระราชหฤทัยดีนัก พระปัญญาราวกับเทวดาและมนุษย์อื่นที่มีปัญญา จะหามนุษย์เสมอมิได้ และกล่าวอวยพร ดังนี้

“ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้ทรงรับความสำราญ เป็นผลแห่งการที่ทรงนิ่งครั้งนี้”

2.2 ความเพียรพยายาม

เวตาลมักยั่วให้พระวิกรมมัททีย์แสดงความคิดเห็นออกมา ทำให้พระองค์ต้องกลับไปปินต้นโอศกเพื่อจับเวตาลใส่ยามอยู่หลายครั้ง นับได้ว่ามีความเพียรพยายามอันน่าชมเชยตามที่ผู้แต่งกล่าวไว้ ดังนี้

“พระวิกรมมัททีย์เสด็จปิ่นขึ้นและลงหลายครั้งก็ไม่ย่อท้อ ปรากฏความเพียรเหมือนหนึ่งว่าจะยอมปิ่นขึ้นปิ่นลงอยู่จนสิ้นสุด”

ครั้นเวตาลยอมให้จับได้ก็ยั่วยุจนหลุดไปได้ วนเวียนอยู่ถึง 24 ครั้ง จึงนับว่าเป็นยอดแห่งความเพียร ที่มีความอดทนและความพยายาม ยากที่มนุษย์ธรรมดาจะทำได้

นอกจากนี้คำพูดของเวตาลและการกระทำของพระวิกรมมัททีย์ยังเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ด้วยสะท้อนคำสอนในเรื่องการข่มจิตของมนุษย์อย่างเช่นที่พระวิกรมมัททีย์ประสบ คือ การยั่วยุกิเลสหรือมานะของพระองค์ โดยการพูดหรือถามในสิ่งที่ขัดใจ ทำให้คนที่ไม่มี ความอดทนอดกลั้นหรือความตระหนักรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ทำให้พระองค์ต้องเสียงานใหญ่ คือ เป้าประสงค์หลักในการนำตัวเวตาลไปให้โยคี

2.3 การใช้สติปัญญา

การแก้ปัญหาต่างๆ จำเป็นต้องใช้ทั้งสติและปัญญาควบคู่กันไป จากแก่นของเรื่องเวตาล เรื่องที่ 10 นี้ ชี้ให้เห็นชัดว่าการใช้ปัญญาของพระวิกรมมัตถ์อย่างเดียวนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาและเอาชนะเวตาลได้ แต่พระองค์จะต้องใช้สติประกอบกับปัญญาควบคู่กันจึงเอาชนะเวตาลได้

“พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แก่โยคีนนั้น จะสำเร็จได้ก็ด้วยไม่ทรงตอบปัญหา จึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก ก็รับสาวก้าวทรง ดำเนินเร็วขึ้น ครั้นเวตาลทูลเฝ้าให้ตอบปัญหาวัยวิธีกล่าวว้าโง่ จะรับสั่งอะไรไม่ได้ก็ทรงกระแอม”

นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นโทษที่เกิดจากการไม่ใช้ปัญญาในการตรិตรองพิจารณาหา เหตุผลให้รอบคอบก่อนตัดสินใจกระทำการใด ดังเช่น พระราชากับพระราชบุตรที่ทรงคาดคะเนจากการ สังเกตเพียงผิวเผินจากรอยเท้าทำให้เกิดปมปัญหาทำนอง “ผิดฝาผิดตัว” ขึ้น

“พระราชบิดาทรงวิวาหะกับพระราชบุตร พระราชบุตรทรงวิวาหะกับพระมเหสี แล เพราะเหตุที่คาดขนาดเท่าผิด ลูกกลับเป็นเมียพ่อ แม่กลับเป็นเมียลูก ลูกกลับเป็นแม่เลี้ยงของพ่อแม่ตัวเอง และแม่กลับเป็นลูกสะใภ้ของพ่อแม่แห่งลูกตน”

2.4 ความมีสติ

ความเป็นผู้มีสติมีฐานะ ไม่ยอมในสิ่งที่ไม่ถูกใจ บางครั้งอาจส่งผลเสียต่อผู้นั้นเอง ดังนั้น การพยายามที่จะยับยั้งชั่งใจ ไม่พูดมากปากไวเกินไป จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะเมื่อใดเราคิดก่อนพูด ไม่ใช่พูดก่อนแล้วคิด เมื่อนั้นเราก็จะมีสติ สติเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นพื้นฐานของสมาธิและปัญญา ถ้าไม่มี สติ สิ่งต่างๆ ที่เราทำไปหรือตัดสินใจไปโดยไร้สติอาจส่งผลร้ายกับเรามากเกินจะประเมินได้

นิทานเวตาลสอนให้เรามีสติรับรู้ได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักหักห้ามใจก่อนที่จะพูดหรือทำ อะไรลงไป

2.5 การเอาชนะข้าศึกศัตรู

ในการทำสงครามนั้น ผู้ที่มีความชำนาญ มีเล่ห์เหลี่ยมในกลศึกมากกว่าย่อมได้ชัยชนะ การรบไม่ใช่ใช้แต่อาวุธที่เป็นหอกดาบ (สมัยโบราณ) อย่างเดียว แต่ต้องใช้อย่างอื่นด้วย ดังนี้

“ข้าศึก...ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือ ใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารและไพร่พลของ พระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้”

พิจารณาแล้วตรงกับสำนวนสุภาษิตไทยที่กล่าวไว้ว่า “แข่งเท่าแข่งเงินจ้าง อ่อนได้ ดังถวิล” คือ มีเงินมีทองต้องการอะไรก็ได้ทุกอย่าง

2.6 ข้อคิดเตือนใจ

เครื่องประดับเป็นสิ่งที่ทำให้ได้รับอันตรายจากโจรผู้ร้าย แม้จะเป็นผู้ชายที่มีฝีมือเช่นท้าวมหาพลก็ ตาม เมื่อตกอยู่ในหมู่โจรเพียงคนเดียวย่อมเสียทีได้ ดังนี้

“โจร...ครั้นเห็นชายคนเดียวแต่งตัวด้วยของมีค่าเดินเข้าไปเช่นนั้น ก็คุมกันออกมาจะเข้าชิงทรัพย์ ในพระองค์ พระราชาท้าวมหาพลทรงเห็นดังนั้นก็ทรงพระแสงธนูยิงพวกโจรล้มตายเป็นอันมาก ฝ่ายนายโจรได้ทราบว่ามีทรัพย์มาฆ่าฟันพวกตนลงไปเป็นอันมาก ดังนั้นก็กระทำสัญญาเรียกพลโจรออกมาทั้งหมดแล้วเข้าล้อมรบพระราชา ท้าวมหาพลองค์เดียวเหลือกำลังจะต่อสู้ป้องกันอาวุธพวกโจรได้ ก็สิ้นพระชนม์ลงในที่นั้น...”

3. คุณค่าด้านความรู้

การอ่านนิทานเวตาลทำให้ได้ทราบวัฒนธรรมและค่านิยมของคนอินเดียในยุคโบราณ เช่น ค่านิยมเรื่องความสำคัญของสตรีในอินเดีย ชายจะมีภรรยาได้หลายคน โดยเฉพาะชายที่มียศศักดิ์ เพราะถือว่าเรือนที่อบอุ่นต้องมีแม่เรือน ดังเหตุผลของพระราชาบุตรที่ต้องการให้พระราชบิดามีพระชายาใหม่ ดังคำกล่าวว่า

“ขอพระองค์อย่ารับสั่งเช่นนั้น เพราะ

(1) บ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่าง

(2) เรือนซึ่งไม่มีนางที่รัก...คือ คุกซึ่งไม่มีโซ่

(3) ความสุขแห่งพ่อบ้านซึ่งอยู่เดียวโดดนั้นมีไม่ได้ในบ้าน....แลมีไม่ได้นอกบ้าน... เมื่อกลับมาสู่เรือนแห่งตน”

ที่มา : ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. หนังสือรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2559.

เพื่อนๆ อ่านบทวิเคราะห์คุณค่านิทานเวตาลเรื่อง
ที่ 10 จบแล้ว ชัดเส้นใต้ข้อความในเรื่องที่ปรากฏ
คุณค่าด้านการให้ข้อคิด คำสอน จากนั้นบันทึก
ความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ด้วยค่ะ

แบบบันทึกความรู้

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติงานตามความคิดรวบยอด

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนทำบัตรกิจกรรมที่ 4 เรื่องข้อคิดในนิทานเวตาล

บัตรกิจกรรมที่ 4 เรื่องข้อคิดในนิทานเวตาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบว่า ข้อความที่ยกมานั้นมีลักษณะดีเด่นอย่างไร

1. “พระองค์เป็นพระราชางจำภาชิตโบราณไว้ว่า ลิ่นคนนั้นตัดคอคนเสียมากต่อมากแล้ว...ในเวลาเดินทางนั้น ข้าพเจ้าจะเล่านิทานเล่นเพราะปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการซึ่เกียจอย่างคนโง่ ในเวลาเล่านิทานนั้นข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาถามพระองค์ และพระองค์ต้องสัญญาข้อนี้เสียก่อนข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย คือเมื่อข้าพเจ้าตั้งปัญหา ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นไปด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบ หรือด้วยแพ่ความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเย่อหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติ หรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจะยอมไปด้วย ข้าพเจ้าขอทูลแนะนำเสียแต่บัดนี้ว่า พระองค์จงสงบความหยิ่งในพระหฤทัยว่า เป็นผู้มีความรู้ เมื่อเกิดมาเป็นคนโง่แล้วก็ยอมโง่เสียเถิด มิฉะนั้น พระองค์จะไม่ได้ประโยชน์ซึ่งนอกจากข้าพเจ้าแล้ว ไม่มีใครจะอำนวยได้”

ตอบ

.....

2. “ชายผู้ไม่ใช่คนโง่ ไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางผู้เป็นที่รัก ผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่อื่น คือคุกซึ่งไม่มีโซ่พันธนาการ ”

ตอบ

.....

3. “ข้าศึกมีกำลังมาก แลชำนาญการศึก ใช้ทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำซื้อน้ำใจ นายทหารและไพร่พลของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อ น้ำใจไม่ได้”

ตอบ

.....

4. “แต่ถ้าพูดตามเรื่องในหนังสือ หญิงที่พระราชาพบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่หาได้ในกรุง เหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่า”

ตอบ

.....

5. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้และตอบคำถามว่าให้ข้อคิดด้านใด

5.1 “ครั้งนี้แม้แต่กระแอม พระวิกรมมัททัยก็ไม่ทรงกระแอม เวตาลจึงกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า “เมื่อพระองค์ทรงจนปัญญาถึงเพียงนี้แล้ว บางทีพระราชบุตรซึ่งทรงปัญญาเฉลียวฉลาดจะทรงแก้ปัญหา ได้บ้างกระมัง” แต่พระธรรมธัชพระราชบุตรนั่งสนิททีเดียว”

ตอบ

.....

5.2 “ข้าศึกมีกำลังมากแลชำนาญการศึกใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือ ใช้ทองคำซื้อน้ำใจ นายทหารและไพร่พลของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อ น้ำใจไม่ได้”

ตอบ

.....

ตอบคำถามด้วยตนเองเสร็จแล้ว เพื่อนๆ นำคำตอบที่ได้ ตรวจสอบแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในกลุ่มนะคะ ว่า คำตอบของเราสอดคล้องกับคำถามหรือไม่ ร่วมกันแสดง ความคิดเห็นจนได้คำตอบที่คิดว่าถูกต้อง จากนั้นไป ตรวจสอบคำตอบบัตริยกรรมที่ 4 จากเฉลยในภาคผนวก ค่ะ

ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำบัตรกิจกรรมที่ 5 โดยเขียนเรียงความจากข้อคิดนิทานเวตาลเรื่อง
ที่ 10

นักเรียนปรึกษากันและร่วมแสดงความคิดเห็นในการเขียน
เรียงความเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการศึกษานิทานเวตาล
เรื่องที่ 10

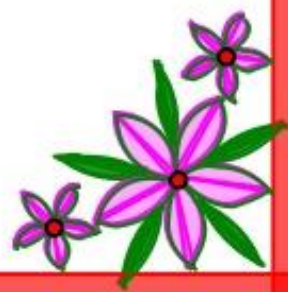
ทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลงานที่ได้ไปติดแสดงในตำแหน่งที่
ครูกำหนดให้ และส่งตัวแทนออกมาเล่าเกี่ยวกับเรียงความที่เขียน
พวกเราทุกคนจะร่วมกันตรวจผลงานและเลือกผลงานที่ถูกต้อง
และเหมาะสมที่สุดครับ

เขียนเรียงความจากข้อคิดนิทานเวตาล เรื่องที่ 10

คำชี้แจงให้นักเรียนเลือกข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาลมาเขียนเรียงความต่อไปนี้

คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

[illegible]

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลงาน

บัตรคำสั่ง

ตัวแทนกลุ่มออกมาเล่าเกี่ยวกับเรียงความที่เขียน จากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับดาวที่ครูผู้สอนกลุ่มละ 3 ดวง เพื่อนำไปติดให้กับกลุ่มที่มีผลงานดีที่สุด โดยนักเรียนห้ามติดดาวให้กับกลุ่มของตนเอง กลุ่มที่ได้รับดาวตัดสินผลงานจากเพื่อนๆ มากที่สุดจะได้รับรางวัล

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน

ให้นักเรียนแสดงผลที่ได้ตามความคิดของตนเองนะคะ จากนั้นครูจะสุ่มถามความคิดเห็นเป็นรายบุคคลค่ะ

บัตรคำถาม เรื่อง นิทานเวตาล เรื่องที่ 10

1. ผู้แต่งนิทานเวตาลคือผู้ใด
 1. รัชกาลที่ 2
 2. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ
 3. เจ้าพระยาพระคลัง (หน)
 4. กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ
2. นิทานเวตาลมีลักษณะพิเศษตามข้อใด
 1. เป็นนิทานอาเซียน
 2. เป็นนิทานพื้นบ้านไทย
 3. เป็นนิทานซ้อนนิทาน
 4. เป็นนิทานที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก
3. นิทานเวตาล ตามต้นฉบับเดิม มีทั้งหมดกี่เรื่อง
 1. 15 เรื่อง
 2. 20 เรื่อง
 3. 25 เรื่อง
 4. 10 เรื่อง
4. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของการเล่านิทานเวตาล
 1. ทดสอบปัญญาและความอดกลั้นของท้าววิกรมชาติ
 2. เพื่อแสดงปรีชาธรรมในการอบรมสั่งสอนท้าววิกรมชาติ
 3. เพื่อทดสอบภูมิปัญญาของท้าววิกรมชาติ
 4. เพื่อเป็นนิทานสอนใจให้มนุษย์กระทำความดี
5. นิทานเวตาล 10 เรื่องของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ ได้แปลมาจากนิทานเวตาลฉบับของบุคคลใด
 1. ศิวทาส
 2. ซี. เอช. ทอร์นีย์
 3. ริชาร์ด เอฟ. เบอร์ตัน
 4. ริชาร์ด เอฟ. เบอร์ตัน และซี. เอช. ทอร์นีย์

6. โยคีศานติศีลต้องการเอาชีวิตพระวิกรมมาทิตย์เพื่อบูชาใคร

1. บูชาพระอุมา
2. บูชานางทศรดา
3. บูชานางกาลิ
4. บูชาพระศิวะ

7. "โกรศ" มีค่าเท่ากับเท่าใด

1. 500 คันธนู
2. 800 คันธนู
3. 1,000 คันธนู
4. 1,500 คันธนู

8. "เครื่องประหลาด" ในเนื้อเรื่องหมายความว่าตามข้อใด

1. ครั้งนี้ข้าพเจ้าให้เกิดกระหม่นตาซ้าย หัวใจเต้นแรง แลตาก็มีดมัว
2. เวตาลมีขาสั้น ท้องพล้ย ชอบสิงอยู่ตามซากศพ
3. ชายผู้ไม่ไซคนังไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปร่างมคอยรับรอง
4. พระราชมารดาและพระธิดามีหน้าตาอ่อนเยาว์เหมือนฟักบัว

9. การทำสัญญาแบ่งนางในนิทานเวตาลตอนที่ปรากฏในบทเรียน ใช้สิ่งใดเป็นเครื่องตัดสิน

1. รอยเท้า
2. อายุ
3. ความสูง
4. ความสวย

10. ข้อใดเป็นความเชื่อตามคติของคนไทย

1. "ข้าศึกมีกำลังมากแลชำนาญในการศึก ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ"
2. "ข้าพเจ้าให้เกิดกระหม่นตาซ้าย หัวใจเต้นแรง แลตาก็มีดมัว"
3. "ลั่นนันทัดคอคนเสียมากต่อมากแล้ว"
4. "ความสุขแห่งพ่อบ้านซึ่งอยู่โดดเดี่ยวนั้นมิได้ในบ้าน แลมิได้นอกบ้าน"

11. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องนิทานเวตาล เรื่องที่ 10

1. ความสุขของครอบครัวคือต้องมีแม่เรือนที่รูปงาม
2. การระมัดระวังในคำพูดของตนเอง
3. ควรใช้สติและปัญญาตัดสินเรื่องต่างๆ
4. ความไม่ประมาท

12. สำนวนภาษาที่ใช้ในการนิพนธ์เรื่องนิทานเวตาล มีลักษณะอย่างไร

1. มีการพรรณนาความอย่างละเอียดลึกซึ้ง
2. มีการใช้โวหารภาพพจน์หลากหลายประเภท
3. ใช้ภาษาง่ายๆ แต่มีชีวิตชีวา ชัดเจน
4. ใช้คำอย่างอลังการ มักใช้คำศัพท์ยาก

13. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่พระวิกรมมิตยชนะเวตาล

1. ตีปัญหาไม่แตก
2. พระราชบุตรธรรมธวัชสะกิดเตือน
3. จนปัญญา
4. นึกถึงเงื่อนไขของเวตาล

14. พระวิกรมมิตยตอบปัญหาของเวตาลไม่ได้เพราะเหตุผลในข้อใด

1. เพราะรู้ทันความคิดของเวตาล รวมทั้งทรงเหนียวอ่อน
2. ไม่กล้าพูดเพราะเกรงว่าจะผิดคำที่ให้ไว้กับเวตาล
3. เพราะเป็นเรื่องผิดชนบประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงานที่สังคมกำหนดไว้
4. เพราะเป็นปัญหาที่ยาว เนื่องจากเป็นความเข้าใจผิด

15. เวตาลยอมละความมุ่งหมายที่จะทำให้พระวิกรมมิตยทรงดำเนินทวนไปทวนมาจนสิ้นพระชนม์ลง
ในระหว่างทางเพราะคุณธรรมในข้อใด

1. ความสุภาพ ความนอบน้อมถ่อมตน และมีสติ
2. ความกล้าหาญและมีสติ รู้จักอดกลั้น ความเพียรพยายาม
3. ความเมตตาและความกรุณาต่อผู้อื่น
4. ความเสียสละและความมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

16. ข้อใดใช้โวหารเปรียบเทียบ

1. ชายผู้ไม่ใช่คนใจไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปงามคอยรองรับในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น
2. แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่เรือน คือคุกซึ่งไม่มีโซ่เท่านั้นเอง
3. พระองค์ยอมทรงทราบด้วยพระองค์เองว่า ความสุขของพ่อบ้านซึ่งอยู่โดดเดี่ยวนั้นมีไม่ได้ในบ้าน
4. แลมิได้้นอกบ้านเพราะไม่มีหวังจะได้ความสุขเมื่อกลับมาสู่เรือนแห่งตน

17. “ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้ทรงรับความสำราญ เป็นผลแห่งการที่ทรงนั่งครั้งนี้” จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พระวิกรมมัททิตยทรงใช้หลักธรรมข้อใดในการเอาชนะเวตาล

1. มุทิตา
2. ปัญญา
3. กตัญญู
4. ขันติ

18. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาลคือเรื่องใด

1. สอนให้รู้จักมีสติรับรู้ได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักหักห้ามใจก่อนกระทำการสิ่งต่างๆ
2. สอนให้รู้จักความพอดี ไม่โลภ ยับยั้งชั่งใจได้
3. สอนให้ฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยม รู้เท่าทันผู้อื่น
4. สอนให้รู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

19. หญิงที่พระราชอาพในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุง มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด

1. พบไม้งามเมื่อยามขวนบิน
2. ช้างเผือกเกิดในป่า
3. กาในฝูงหงส์
4. วานรได้แก้ว

20. จุดมุ่งหมายของผู้แตงนิทานเวตาล ตรงกับข้อใด

1. ให้ความบันเทิงและแทรกคติธรรม
2. ให้ความบันเทิง สนุกสนาน ผ่อนคลาย
3. ให้คติธรรม หลักประพฤติปฏิบัติสอนใจ
4. ให้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อและวัฒนธรรมของคนอินเดียโบราณ

เอกสารอ้างอิง

ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. หนังสือรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2559.

ภาคผนวก

เฉลยเกมปริศนา “ทางปัญญา” เกี่ยวกับผู้แต่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาป้ายคำปริศนาต่อไปนี้ แล้วช่วยกันคิดคำตอบ

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ชื่อผู้แปล ประวัติผู้แปล และผลงานของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ปริศนาที่ 1 ผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส)

ปริศนาที่ 2 นามแฝงของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ น.ม.ส.

ปริศนาที่ 3 โรงเรียนแห่งแรกของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ปริศนาที่ 4 จางวางหรั่ง เป็นผลงานประเภทใดของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ ประเภทร้อยแก้ว

ปริศนาที่ 5 สามกรุง เป็นผลงานประเภทใดของผู้แปลนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ ประเภทร้อยกรอง

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ 1

อธิบายคำศัพท์ สำนวน โวหาร

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่คำกับความหมายต่อไปนี้

ก. กระหม่อม	ก. สิ่งที่ทำให้คนประหลาดใจในความว่า “ความสาวของพระนาง เป็นเครื่องประหลาดของคนทั้งหลาย”
ข. โกรธ	ข. ชื่อชาวป่า อาศัยในแถบเขาวันชัยในอินเดีย
ค. เชื่อง	ค. เฉพาะ
ง. คุ่มกัน	ง. รวมกลุ่มกัน
จ. เครื่องประหลาด	จ. เข่มั่น คือ อาการที่กล้ำเนื้อกระดูกเบาๆ ขึ้นเอง ตามลัทธิโบราณ ถือว่าเป็นนิมิตบอกเหตุร้ายหรือดี
ฉ. จำเพาะ	ฉ. ค่อนข้างใหญ่ ค่อนข้างโต
ช. ชื่อน้ำใจ	ช. เปรียบกับหญิงสาวในชนบทหรือในหัวเมืองทั่วไป แต่มีความงามเป็นพิเศษ
ซ. ดอกไม้ในสวน	ซ. มาตรฐานวัดความยาว เท่ากับ 500 คันธนู
ฌ. ดอกไม้ป่า	ฌ. ผูกใจ ในความว่า “ใช้ทองคำชื่อน้ำใจนายทหาร” หมายถึง ติดสินบนด้วยทองคำเพื่อให้ทหารเข้ากับฝ่ายของตน
ญ. ภูลัล	ญ. เปรียบกับหญิงสาวที่อยู่ในรั้วในวัง

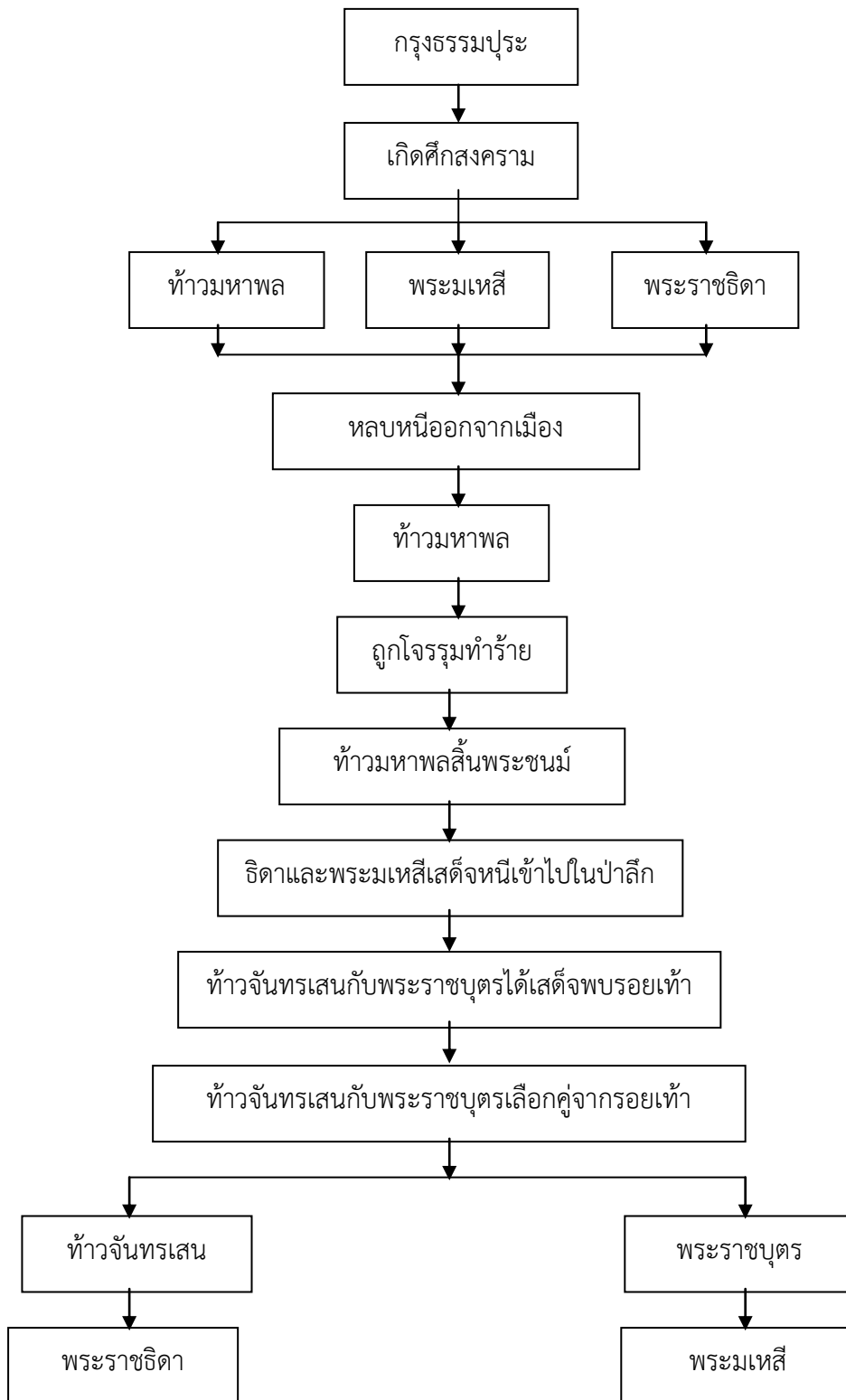
ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอธิบายความหมายของข้อความต่อไปนี้

1. “ข้าศึกมีกำลังมาก แลชำนาญการศึก ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำชื่อน้ำใจ นายทหารและไพร่พลของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ชื่อน้ำใจไม่ได้”

ตอบ ข้าศึกที่มาโจมตีมีจำนวนมาก และมีความชำนาญในการวางแผนการรบ โดยใช้ทองคำชื่อน้ำใจ นายทหารและไพร่พลให้ทรยศของพระราชา และใช้เหล็กเป็นอาวุธในการฆ่าฟันคนที่ไม่ยอมร่วมมือกับฝ่ายตน
2. “แต่ถ้าจะพูดตามเรื่องในหนังสือแล้ว หญิงที่พระราชาพบในป่าลึกมักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุงเหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่า”

ตอบ หญิงสาวในชนบทหรือหัวเมืองทั่วไปมักจะงามกว่าหญิงสาวที่อยู่ในรั้วในวัง

เฉลย ลำดับเหตุการณ์และการดำเนินเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

เฉลยคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 5 (หน้า 26)

1. ใครเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดปมปัญหาในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

ตอบ เวตาล

2. ให้นักเรียนเขียนลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ว่ามีเหตุการณ์ใดบ้าง

ตอบ 1. มีเมืองใหญ่ชื่อ กรุงธรรมปุระ พระราชาทรงพระนามว่า ท้าวมหาพล มีพระมเหสีที่ทรงพระสิริโฉมงดงามและพระราชธิดาที่จำเริญวัยแล้ว

2. ต่อมาภายในกรุงธรรมปุระได้เกิดศึกสงคราม ทหารของท้าวมหาพลเอาใจออกห่าง ทำให้ทรงพ่ายแพ้ พระองค์จึงทรงพาพระมเหสีกับพระราชธิดาหลบหนีออกจากเมือง

3. ในระหว่างทางท้าวมหาพลถูกโจรกรรมทำร้ายเพื่อชิงทรัพย์และสิ่งของมีค่าจนพระองค์สิ้นพระชนม์ ส่วนพระมเหสีและพระราชธิดาเสด็จหนีเข้าป่าลึกไปได้

4. มีพระราชาทรงพระนามว่า ท้าวจันทรเสน กับพระราชบุตรได้เสด็จมาล่าสัตว์ ทั้งสองทอดพระเนตรเป็นรอยเท้าหญิง

5. ท้าวจันทรเสนและพระราชบุตรตกลงกันว่าถ้าพบสตรีทั้งสองเมื่อใด ให้สตรีที่มีรอยเท้าใหญ่เป็นพระมเหสีของพระราชบิดา ส่วนสตรีที่มีรอยเท้าเล็กให้เป็นพระชายาของพระราชบุตร

6. เมื่อพบนางทั้งสองปรากฏว่าเจ้าของรอยเท้าใหญ่คือพระราชธิดา ผู้มีรอยเท้าเล็กคือพระราชมารดา ดังนั้น พระราชธิดาจึงเป็นพระมเหสีของท้าวจันทรเสน ส่วนพระราชมารดาได้เป็นชายาของพระราชบุตร

7. เวตาลได้ทูลถามพระวิกรมมหาราชว่า เมื่อพระราชาและพระราชโอรสทรงมีพระราชบุตร จะเรียกขานลำดับญาติกันอย่างไร

8. พระวิกรมมหาราชทรงตีปัญหายังไม่แตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าจะนำตัวเวตาลไปส่งให้แก่โยคีได้ก็ด้วยไม่ตรัสอะไรเลย แม้เวตาลจะกล่าวยั่วให้พระวิกรมมหาราชตอบปัญหา พระองค์ก็ทรงนิ่ง จึงเป็นอันว่าพระวิกรมมหาราชสามารถนำตัวเวตาลไปได้

3. เหตุการณ์สำคัญใดที่ทำให้เกิดปมปัญหาสำคัญ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหของพระวิกรมมหาราช

ตอบ การที่พระราชธิดาได้เป็นพระมเหสีของท้าวจันทรเสน ส่วนพระราชมารดาได้เป็นชายาของพระราชบุตร

4. ทำไมการแต่งงานจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญของเรื่อง

ตอบ เพราะลูกท้าวจันทรเสนที่เกิดจากธิดาท้าวมหาพลและลูกมเหสีท้าวมหาพลที่เกิดกับพระราชบุตรท้าวจันทรเสนนั้น จะนับญาติกันอย่างไร

5. ผลของนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 เป็นอย่างไร

ตอบ พระวิกรมมหาราชไม่ตรัสอะไรเลย แม้เวตาลจะกล่าวยั่วให้พระวิกรมมหาราชตอบปัญหา พระองค์ก็ทรงนิ่ง จึงเป็นอันว่าพระวิกรมมหาราชสามารถนำตัวเวตาลไปได้

เฉลยเกมปริศนาอักษรไขว้

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนรู้จักชื่อดตัวละครจากเรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10

วิธีการเล่น

ให้นักเรียนโยงเส้นหาชื่อดตัวละครจากเรื่อง โดยใช้เวลา 3 นาที กลุ่มใดทำเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นผู้ชนะ

		4	2	3			
		จ	ท	เ			
		น	า	ว			
		ท	ว	ต			
¹ วิ	ก	ร	ม	า	ทิ	ต	ย
		เ	า	ล			
		ส	พ				
		น	ล				

ปริศนา

1. เป็นกษัตริย์ผู้เอาชนะกิเลสด้วยสติ
2. ผู้ครองเมืองธรรมปุระ
3. คล้ายค้างคาวใหญ่ ฉลาดหลักแหลม เกาะอยู่บนต้นไม้
4. เป็นกษัตริย์ ขายาเสียชีวิต มีพระราชบุตร 1 คน

เฉลยคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 (หน้า 33)

1. พฤติกรรมของเวตาล

ตอบ เวตาลเป็นมนุษย์ที่ช่างพูดและมีความสามารถสูงยิ่ง ในการใช้โวหารเพื่อเสียดสี เยาะหยัน และยั่วอารมณ์ผู้ฟัง

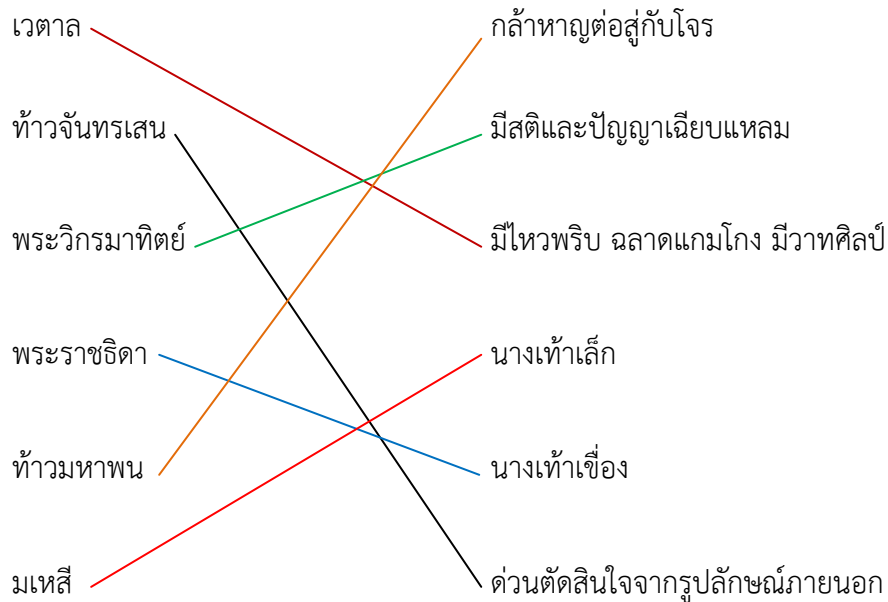
2. พฤติกรรมของพระวิกรมมัททิตย

ตอบ พระวิกรมมัททิตย มีปัญญาฉลาดแหลมคมมีความยิ่งใหญ่ในด้านต่างๆ จุดอ่อนคือความหยิ่งทะนง จึงไม่อดทนเมื่อถูกเวตาลเสียดสีเยาะเย้ย เพื่อทดสอบปัญญาความอดกลั้น พระวิกรมมัททิตยมีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อ เมื่อพลั้งตอบปัญหาของเวตาลไป ก็ยอมที่จะกลับไปนำตัวเวตาล มีความกล้าหาญไม่เกรงอันตราย ทรงรักษาวาจาสัญญา แม้ทรงทราบดีว่าโยคินั้นจะปองร้ายพระองค์

3. นักเรียนคิดว่า ตัวละครในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ตัวละครใดมีความสำคัญมากที่สุด เพราะเหตุใด

ตอบ นักเรียนตอบตามความคิดเห็นของตน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล

เพลงบัตริยกรรมที่ 2 ชื่อตัวละครและนิสัยตัวละคร

ตัวละครที่สำคัญในนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 มีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

เวตาล ช่างพูดและมีความสามารถสูงยิ่งในการใช้โวหารเพื่อเสียดสี เยาะหยัน และยั่วอารมณ์

ผู้ฟัง มีไหวพริบ ฉลาดแกมโกง มีวาทศิลป์

พระวิกรมมัทิตย์ มีสติและปัญญาเฉียบแหลม

ท้าวมหาพล มีความกล้าหาญ

พระมเหสี เป็นสตรีที่มีความมั่งคั่ง เป็นสาวไม่รู้จักแก่ และมีขนาดเท้าเล็ก

พระราชธิดา เป็นสตรีที่จำเริญวัยเข้าสู่วัยสาว มีขนาดเท้าใหญ่

ท้าวจันทเรศน เป็นพระราชของเมืองๆ หนึ่ง และได้วิวาห์กับพระราชธิดาเนื่องจากมีความคิดเห็นว่างนางเท้าเชื่องต้องเป็นสาวใหญ่

พระราชบุตร เป็นลูกของท้าวจันทเรศน เป็นผู้ค่วนตัดสินใจจากอุปลักษณะภายนอก ทำให้คาดคะเนรอยเท้าของสตรีผิด โดยคิดว่านางเท้าเล็กเป็นสาวน้อย และนางเท้าเชื่องคงจะเป็นสาวใหญ่

เฉลยคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 4 (หน้า 36)

พฤติกรรมตัวละครที่นักเรียนพบ

เวตาล ลักษณะพฤติกรรม มีวาทีศิลป์ในการกล่าว และชอบกล่าวยั่วให้ตอบคำถาม
สังเกตได้จากข้อความ

1. ข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาที่ยากหุลถามสักที ถ้าทรงตอบได้ พระปัญญา也多ยิ่งกว่าที่ข้าพเจ้าคิดว่าจะมี
ในพระราชาพระองค์ใด
2. “รับสั่งตอบปัญหาแล้วไม่ใช่หรือ”
3. “เมื่อพระองค์ทรงจนปัญญาถึงเพียงนี้แล้ว บางทีพระราชบุตรซึ่งทรงปัญญาเฉลียวฉลาดจะทรง
แก้ปัญหาได้บ้างกระมัง”

พระวิกรมมัททีย์ ลักษณะพฤติกรรม มีสติและมีปัญญาเยียบแหลม

สังเกตได้จากข้อความ พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการพาเวตาลไปส่ง
ให้แกโยคินั้นจะสำเร็จได้ก็ด้วยไม่ทรงตอบปัญหา จึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก ก็
รับสวักวาทรงดำเนินเร็วขึ้น

ท้าวมหาพล ลักษณะพฤติกรรม มีความกล้าหาญ

สังเกตได้จากข้อความ

1. ให้พระมเหสีและพระราชธิดาหยุดนั่งกำบังอยู่ในแนวไม้ พระองค์ทรงถืออาวุธเดินตรงเข้าไปสู่
หมู่บ้านเพื่อจะหาอาหารเสวยแลส่นางทั้งสององค์
2. พระราชาท้าวมหาพลทรงเห็นดังนั้นก็ทรงพระแสงธนูยิงพวกโจรล้มตายลงเป็นอันมาก

พระมเหสี ลักษณะพฤติกรรม เป็นสตรีที่มีความงดงาม

สังเกตได้จากข้อความ มเหสีซึ่งแม้มีพระราชธิดาจำเริญวัยใหญ่แล้วยังเป็นสาวงดงาม ถ้าจะเปรียบ
กับพระราชบุตรก็คล้ายพิกับน้องยิ่งกว่าแม่กับลูก ที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เพราะพระราชธิดามีอาการแก่เกิน
อายุ ที่จริงเป็นด้วยพระราชมารดาเป็นสาวไม่รู้จักแก่

พระราชธิดา ลักษณะพฤติกรรม เป็นสตรีที่กำลังเข้าสู่วัยสาว

สังเกตได้จากข้อความ พระราชธิดาจำเริญวัยใหญ่แล้ว

ท้าวจันทร์เสน ลักษณะพฤติกรรม ด่วนตัดสินใจจากรูปลักษณ์ภายนอก

สังเกตได้จากข้อความ ถ้านางเท้าเชื่องมีลักษณะเป็นที่พึงใจ ข้าก็จะทำตามเจ้าว่า

พระราชบุตร ลักษณะพฤติกรรม ด่วนตัดสินใจจากรูปลักษณ์ภายนอก

สังเกตได้จากข้อความ รอยเท้าทั้งสองนี้มีขนาดไม่เท่ากัน แม้เท้ามีขนาดย่อมทั้งสองนางก็ยังใหญ่
กว่ากันอยู่คนหนึ่ง ข้าพเจ้าจะเลือกนางเท้าเล็กเป็นภริยาข้าพเจ้า เพราะคงจะเป็นสาวน้อยตามขนาด
แห่งเท้า ส่วนนางเท้าเชื่องนั้นคงจะเป็นสาวใหญ่ ขอพระองค์จงรับไปไว้เป็นราชายา

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วแสดงความคิดเห็นว่า ข้อความที่ยกมานั้นเป็นคำพูดของใคร ตัวละครดังกล่าวมีลักษณะนิสัยหรือแสดงออกถึงพฤติกรรมใด (ทำกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม)

1. “พระองค์เป็นพระราชจางจำภาชิตโบราณไว้ว่า ลิ่นคนนั้นตัดคอคนเสียมากต่อมากแล้วในเวลาเดินทางนั้น ข้าพเจ้าจะเล่านิทานเล่นเพราะปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการซึ่เกียจอย่างคนโง่ ในเวลาเล่านิทานนั้นข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาถามพระองค์ และพระองค์ต้องสัญญาช้อนี่เสียก่อนข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย คือเมื่อข้าพเจ้าตั้งปัญหา ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นไปด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบ หรือด้วยแพ่ความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเย่อหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติ หรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจะยอมไปด้วย ข้าพเจ้าขอทูลแนะนำเสียแต่บัดนี้ว่า พระองค์จงสงบความหยิ่งในพระหฤทัยว่าเป็นผู้มีความรู้ เมื่อเกิดมาเป็นคนโง่แล้วก็ยอมโง่เสียเถิด มิฉะนั้น พระองค์ จะไม่ได้ประโยชน์ซึ่งนอกจากข้าพเจ้าแล้ว ไม่มีใครจะอำนวยได้”

ตอบ เป็นคำพูดของเวตาล ซึ่งแสดงออกถึงพฤติกรรมเพื่ออวดอ้างว่าตนนั้นฉลาด และเพื่อยั่วยุพระวิกรมมหาราชผู้ซึ่งทรงตนว่าเป็นผู้มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลมเช่นกันให้ฟังนิทานและเฝ้าปากตอบปัญหาที่เวตาลถาม

2. “พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แก่โยคินั้นจะสำเร็จได้ด้วยไม่ทรงตอบปัญหา จึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดก ก็รีบสาวก้าทรงดำเนินเร็วขึ้น”

ตอบ เป็นข้อความที่กล่าวถึงพระวิกรมมหาราช ซึ่งแสดงออกถึงพฤติกรรมการมีสติไม่ยอมเฝ้าปากตอบปัญหาที่เวตาลถาม และมีขันติต่อประโยคคำพูดที่เวตาลพยายามยั่วยุ

เฉลยคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 1 (หน้า 42)

จุดเด่นของนิทานเวตาลมีอะไรบ้าง

มีลักษณะช่างพูด มีความสามารถสูงในการใช้โวหารต่างๆ มีความเมตตา
มีปัญญา ฉลาดหลักแหลม

เฉลยคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 (หน้า 43)

ลักษณะเด่นที่นักเรียนพบจากการอ่านนิทานเวตาล นักเรียนคิดว่าจุดเด่นใดที่ทำให้นิทาน
เวตาลได้รับความนิยมในกลุ่มผู้อ่านทุกเพศทุกวัย

ตอบ นิทานเวตาล เป็นนิทานความเรียงร้อยแก้วที่มีลักษณะเป็นนิทานซ้อนนิทาน
ประกอบด้วยนิทานหลักคือนิทานเรื่องใหญ่ 1 เรื่อง และนิทานเรื่องย่อยแทรกอยู่ 9 เรื่อง รวม
เป็น 10 เรื่อง โดยมีตัวละครสำคัญที่ดำเนินเรื่องร้อยเรียงเรื่องย่อยเข้าด้วยกัน
คือพระวิกรมมัททัยและเวตาล

นิทานเวตาลเป็นนิทานที่มีปริศนาปิดท้ายนิทานย่อยภายในเรื่องหรือเป็นนิทานที่มีการ
ทิ้งตอนไว้เป็นปมให้กับเรื่องต่อไปเพื่อทำการเชื่อมโยงระหว่างเรื่อง

เฉลยคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 3 (หน้า 43)

จากนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 นักเรียนพบข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ การใช้สำนวนโวหารและกวีโวหาร ความอดทนอดกลั้น ความเพียรพยายาม
การใช้สติปัญญา การมีสติ วิธีการเอาชนะข้าศึก ข้อคิดเตือนใจ

เพลงบันเทิงกรรมที่ 4 เรื่องข้อคิดในนิทานเวตาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบว่า ข้อความที่ยกมานั้นมีลักษณะดีเด่นอย่างไร

1. “พระองค์เป็นพระราชางจำภาชิตโบราณไว้ว่า ลิ่นคนนั้นตัดคอคนเสียมากต่อมากแล้ว...ใน
เวลาเดินทางนั้น ข้าพเจ้าจะเล่านิทานเล่นเพราะปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่
ใช้เวลาในการนอนแลการซึ่เกียจอย่างคนโง่ ในเวลาเล่านิทานนั้นข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาถามพระองค์ และ
พระองค์ต้องสัญญาข้อนี้เสียก่อนข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย คือเมื่อข้าพเจ้าตั้งปัญหา
ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นไปด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบ หรือด้วยแพ้ความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะ
ข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเย่อหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะ
กลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติ หรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม
ข้าพเจ้าจะยอมไปด้วย ข้าพเจ้าขอทูลแนะนำเสียแต่บัดนี้ว่า พระองค์จงสงบความหยิ่งในพระหฤทัยว่า
เป็นผู้มีความรู้ เมื่อเกิดมาเป็นคนโง่แล้วก็ยอมโง่เสียเถิด มิฉะนั้น พระองค์จะไม่ได้ประโยชน์ซึ่งนอกจาก
ข้าพเจ้าแล้ว ไม่มีใครจะอำนวยได้”

ตอบ ลักษณะดีเด่นด้านการใช้สำนวนโวหาร

2. “ชายผู้ไม่ใช่คนโง่ ไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางผู้เป็นที่รัก ผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับ
ถึงเรือนนั้น แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่อื่น คือคุกซึ่งไม่มีโซ่กันเอง ”

ตอบ ลักษณะดีเด่นด้านการใช้สำนวนเปรียบเทียบ

3. “ข้าศึกมีกำลังมาก แลชำนาญการศึก ใช้ทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำซื้อน้ำใจ
นายทหารและไพร่พลของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อ
น้ำใจไม่ได้”

ตอบ ลักษณะดีเด่นด้านปัญญาและความคิดการเอาชนะข้าศึกศัตรู

4. “แต่ถ้าพูดตามเรื่องในหนังสือ หญิงที่พระราชาพบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่หาได้ในกรุง
เหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่า”

ตอบ ลักษณะดีเด่นด้านการใช้สำนวนโวหาร

5. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้และตอบคำถามว่าให้ข้อคิดด้านใด

5.1 “ครั้งนี้แม้แต่กระแอม พระวิกรมมัททยก็ไม่ทรงกระแอม เวตาลจึงกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า “เมื่อพระองค์ทรงจนปัญญาถึงเพียงนี้แล้ว บางทีพระราชบุตรซึ่งทรงปัญญาเฉลียวฉลาดจะทรงแก้ปัญหาได้บ้างกระมัง” แต่พระธรรมราชพระราชบุตรนั่งสนิททีเดียว”

ตอบ ข้อคิดด้านการใช้สติปัญญา

5.2 “ข้าศึกมีกำลังมากแลชำนาญการศึกใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือ ใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารและไพร่พลของพระราชาให้อาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้”

ตอบ ข้อคิดด้านการเอาชนะข้าศึกศัตรู

เฉลยบัตรคำถาม เรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10

1. ผู้แต่งนิทานเวตาลคือผู้ใด
 2. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
2. นิทานเวตาลมีลักษณะพิเศษตามข้อใด
 3. เป็นนิทานซ้อนนิทาน
3. นิทานเวตาล ตามต้นฉบับเดิม มีทั้งหมดกี่เรื่อง
 3. 25 เรื่อง
4. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของการเล่านิทานเวตาล
 1. ทดสอบปัญญาและความอดกลั้นของท้าววิกรมาทิพย์
5. นิทานเวตาล 10 เรื่องของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้แปลมาจากนิทานเวตาลฉบับของบุคคลใด
 4. ริชาร์ด เอฟ. เบอร์ตัน และซี. เอช. ทอร์นีย์
6. โยคีศานติสืตต้องการเอาชีวิตพระวิกรมาทิพย์เพื่อบูชาใคร
 2. บุชานางทรรคา
7. "โกรศ" มีค่าเท่ากับเท่าใด
 1. 500 คันธนู
8. "เครื่องประหลาด" ในเนื้อเรื่องหมายความว่าตามข้อใด
 4. พระราชมารดาและพระธิดามีหน้าตาอ่อนเยาว์เหมือนพี่กับน้อง
9. การทำสัญญาแบ่งนางในนิทานเวตาลตอนที่ปรากฏในบทเรียน ใช้สิ่งใดเป็นเครื่องตัดสิน
 1. รอยเท้า
10. ข้อใดเป็นความเชื่อตามคติของคนไทย
 2. "ข้าพเจ้าให้เกิดกระหมื่นตาซ้าย หัวใจเต้นแรง แลตาก็มีดมั่ว"
11. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องนิทานเวตาล เรื่องที่ 10
 1. ความสุขของครอบครัวคือต้องมีแม่เรือนที่รูปงาม
12. สำนวนภาษาที่ใช้ในการนิพนธ์เรื่องนิทานเวตาล มีลักษณะอย่างไร
 2. มีการใช้โวหารภาพพจน์หลากหลายประเภท

13. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่พระวิกรมมัทิตย์ชนะเวตาล

3. จนปัญญา

14. พระวิกรมมัทิตย์ตอบปัญหาของเวตาลไม่ได้เพราะเหตุผลในข้อใด

2. ไม่กล้าพูดเพราะเกรงว่าจะผิดคำที่ให้ไว้กับเวตาล

15. เวตาลยอมละความมุ่งหมายที่จะทำให้พระวิกรมมัทิตย์ทรงดำเนินทวนไปทวนมาจนสิ้นพระชนม์ลง
ในระหว่างทางเพราะคุณธรรมในข้อใด

3. ความเมตตาและความกรุณาต่อผู้อื่น

16. ข้อใดใช้โวหารเปรียบเทียบ

2. แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่อื่น คือคุชซึ่งไม่มีโซ่เท่านั้นเอง

17. “ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้ทรงรับความสำราญ เป็นผลแห่งการที่ทรงนั่งครั้งนี้” จากข้อความ
ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พระวิกรมมัทิตย์ทรงใช้หลักธรรมข้อใดในการเอาชนะเวตาล

4. ขันติ

18. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาลคือเรื่องใด

1. สอนให้รู้จักมีสติรับรู้ได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักหักห้ามใจก่อนกระทำการสิ่งต่างๆ

19. หญิงที่พระราชอาพในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุง มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด

2. ช้างเผือกเกิดในป่า

20. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งนิทานเวตาล ตรงกับข้อใด

2. ให้ความบันเทิง สนุกสนาน ผ่อนคลาย